

בצילא דמהימנותא

בקודש פנימה • דברי תורה • שיחות קודש

פר' במדבר • כ - כה אייר

תשפ"ג • שנה כ"ג • גליון כט (תתשפ"א)

ידיעות לקראת חג קבלת התורה הבעל"ט - בחצר הקודש

היכלי התורה והחסד דחסידי צאנז מקדמים בברכת ברוכים הבאים את אלפי אנשי שלומנו הבאים להסתופף בצילא דמהימנותא בזמן מתן תורתנו

- לקראת חג מתן תורה והציבור הגדול הבא להסתופף בצל הקודש נערכו מס' ישיבות עסקנים כהיערכות לקראת החג למען הסדר הטוב לרווחת קהל אנ"ש:

הכנסת אורחים:

- מהנהלת היכלי התורה והחסד דחסידי צאנז נמסר כי ההרשמה למשפחות, אברכים ובחורים, הבאים להסתופף בצל הקודש הוא במוקד הכנסת אורחים 052/7111363, הוא רק עד יום ראשון ב' סיון בשעה 3.00 אחה"צ.
- להזכירכם - לקראת ערב יו"ט תוכלו לקבל מידע אודות מיקום האכסניה בטלפון הנ"ל.
- מקומות האכסניות לאורחים: בבתי החינוך לבנות ברח' רבי מאיר, בנין התלמוד תורה (הבנין הישן) ברח' החוזה מלובלין, בנייני הכנסת אורחים בקרית החינוך, בנין החדש של התלמוד תורה ברח' החוזה מלובלין, בנין המתבתא ובנין הכולל ברח' סעדיה גאון.

חג מתן תורה – דרך ארץ קדמה לתורה

סדרי התפילות בהיכל הגדול

- מקומו של כ"ק מרן שליט"א יוצב על במה מוגבהת למען יוכלו כל הקהל לחזות בעבודת הקודש הן בתפילות והן בשוה"ט.
- סדר אמירת גוט יו"ט וגוט שבת לפני הקודש, בזמן שיוכרוז ע"י הגבאים.
- סדר מקומות הישיבה בתפילות:
- הכניסה להיכל ביהמ"ד הם משערים 1.3.4 בלבד
- סדר מקומות הישיבה בתפילות. ההיכל יגודר במיוחד לפי 3 מתחמים: רבני אנ"ש במתחם המיוחד במזרחו של ההיכל, (הכניסה משער 1). המתחם הראשון, מיועד אך ורק לזקני העדה ומבוגרים מעל גיל 60. (הישיבה במתחם זה יהיה בשולחנות פנים מזרח בלבד). המתחם השני: אנ"ש מעל גיל 40. האברכים מתבקשים לכבד את המבוגרים מהם כל אחד לפי גילו. המתחם השלישי: מיועד לאברכים עד גיל 40.
- בהשקעה של עשרות אלפי ₪, יוקמו אי"ה פארנצעס מיוחדים רבני קומות בצפוניו של ההיכל לכלל הבחורים אשר יעמדו אך ורק שם, בכל התפילות בשבת וביו"ט.
- לא יותר לעמוד בסמוך למקום מושבו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ועל בימת ארון הקודש כלל וכלל.

מכוונים בקודש, למענכם בשמחה ובבטחה:

- בתחילת התפילה בערב יו"ט, יהיו מארחים וסדרנים מיוחדים, הציבור מתבקש להישמע להוראותיהם והציבור מתבקש לסייע בעדם באירוח אלפי האורחים. ואהבת לרעך כמוך.

סדר העמידה בתפילות ובשוה"ט:

- בחורים מכל הישיבות הק' בצד צפון.
- ילדי התתי"ם מתפללים בהיכל המתבתא כל התפילות ע"י ארגון קול הצאנז כפי שמתפרסם בנפרד בתלמודי התורה.
- כל השולחנות הטוהרים בחג השבועות ובשבת קודש, ייערך לאורכו של ההיכל הגדול כאשר כ"ק מרן שליט"א יישב על הבימה ע"י הארון קודש.
- האברכים יעמדו בשוה"ט על הפארנצעס בצד דרום.
- בעלי שמחות וחיוכים לשבת פרשת נשא שזקוקים לעליה לתורה, יש לפנות לגבאים מבעוד מועד או במס' 053-3104260.
- כפי הוראת הגבאים בעבר, אין לחלק שום עלון על שולחנות ההיכל המיועדים לתפילה בלבד.

סדרי החג לבית יעקב:

- עזרת הנשים לנשים מבוגרות בלבד - הכניסה הרגילה מהשביל מול בית האבות הישן. עזה"נ תהיה פתוחה אך ורק בתפילות יום החג והשבת. שירותים - בסמוך למדרגות בצד מזרח.

- עזרת הנשים לנשים צעירות ובנות - אך ורק מצד מערב - שער 5. הכניסה לעזר"נ מרח' הרמ"א. עזה"נ זו תהיה פתוחה גם בליל יו"ט ושבת. שירותים - בבניין חדרי השיעורים הסמוך להיכל הגדול.
- פארניצ'עס מיוחדים הוכנו בתוך ההיכל הגדול בצד מערב לגיל הצעיר.
- שימו לב: המקומות בפארניצ'עס מיועדים אך ורק למתפללים, אין להביא פעוטות לבית הכנסת כלל וכלל בשום אופן.
- עזרת הנשים פתוחה רק בתפילות יום שבת קודש ויום טוב.
- לציבור מוחץ לעיר יוגש בהרחבה ובשפע קידושא רבא ביום חג השבועות אי"ה בשעה 13:00 בהיכל הישיבה לצעירים בקרית החינוך. שימו לב - מחמת הלחץ זה הדחק, הקידוש מיועד לאורחות בלבד.

סדרי הסעודות:

- סעודות השבת והחג לאלפי האורחים למשפחות - בהיכל הישיבה לצעירים, לאברכים בחדר האוכל, לבחורים באולם זכרון אליעזר.
- מפאת חוסר מקום - אין אפשרות לבחורים לסעוד יחד עם הוריהם, הבחורים סועדים באולם זכרון אליעזר בלבד!
- למען הסדר הטוב שובצו מקומות הישיבה במפה באולם המשפחות. שימו לב! יש לשמור על הסדר ולהקפיד על ישיבה אך ורק במקומות המיועדים והרשומים על שמכם. בכל מקרה של טעות בהזמנה ויש לכם חוסר במקום, נא גשו לאחראי במקום.
- קידוש לנשים ייערך בתחילת כל סעודה ע"י אחראי מיוחד שיוציא את כל ציבור הנשים. לא תתאפשר עריכת קידוש לכל משפחה בנפרד!
- מחמת דוחק המקום וריבוי הציבור הכנסת עגלות אסורה בהחלט לאולם הסעודות. ואהבת לרעך כמוך!
- לתשומת לב: ההרשמה חובה לסעודות החג גם לאלו שלא מתאכסנים בהכנסת אורחים. ולמען הסדר הטוב, באולמות האוכל יוצב מפת מקומות לפי שמות הנרשמים.
- לבירורים נוספים ניתן לפנות אל האחראי הר"ר צבי פרידמן במוקד הכנסת אורחים הנ"ל.

סדרי יו"ט שני לבני חו"ל:

- לאורחים החשובים והנכבדים מחו"ל ולתלמידי הישיבות הק' בני חו"ל, יתקיימו תפילות החג בעז"ה כדלהלן:
- תפילת ערבית בליל שבת קודש - יו"ט שני, בהיכל התורה הסמוך להיכל המתיבתא בזמן ר"ת.
- תפילת שחרית שבת קודש - יו"ט שני, בהיכל התורה בשעה 9:15

כוס של ברכה:

- כוס של ברכה לרווחת הציבור, יוגש אי"ה במתחם החדש בצד מערב-צפון של היכל הגדול (מתחת לעזר"נ מלתחה לשעבר), הכניסה משער 8 מתחת למדרגות הברזל.
- ניתן ליטול חלק ביכוס של ברכה זכות אלפי הברכות לע"נ קרובים או לרגל השמחה במעונכם, אצל הר"ר יצחק יהושע ווינברגר 053-313-9913 | הר"ר משה דב לוינשטיין 053-314-4654.
- כמו בכל שנה ושנה, יזכו כל התורמים והתומכים הקבועים של רשת הכוללים 'מרכז התורה' קרית צאנו, כאיש אחד בלב אחד, להזכר ולהיפקד בדבר ישועה ורחמים בקוויטל המקודש שיוגש אל מול פני הקודש, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. השנה, היות וחג השבועות יחול סמוך לשבת, יוגש הספר 'תמכין דאורייתא' - הקוויטל, לידי כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, בביתו נאוה קודש. מי שעדיין לא שותף, יכול עוד להירשם ולהיפקד בפקודת ישועה ורחמים בזמן נעלה שכזה, בטל: 054-8422012. קביעין כן תהוון בהנהגו חבורתא.

תוכן ה'פלפול' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בעת השוה"ט דליל שב"ק פר' בה"ב העעל"ט בקיסריה

בתוה"ק וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר, ושבתה הארץ שבת לה, למה שנה עליו הכתוב דבר אל בני ישראל וגו' כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה, שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך ואספת את תבואתה, ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור. ודייקו המפוי' על כפל הלשון כיון שכבר נאמר ושבתה הארץ שבת לה, למה שנה עליו הכתוב עוד ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה, והיה די לומר ובשנה השביעית שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור. וברש"י הביא מה שפירשו בזה חז"ל מה ענין שמיטה אצל הר סיני וכו', והתוה"ק כפטיש יפוצץ סלע, וכבר האריכו בזה המפוי' לדרכם לבאר מה

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר משה בן מוה"ר שמואל רפאל רייך ז"ל

תנצבה.

שזוכר כאן בהר סיני.

ולהלן ברש"י ושבתה הארץ שבת לה, לשם ה' כשם שנאמר בשבת בראשית, וכבר רבו הפירושים בזה לאיזה ענין שבתה הארץ שייכת לשבת בראשית.

ואפ"ל בדרך דרוש, בהקדם מ"ש החיד"א בחומת אנך וכן בנחל קדומים, בשם המפוי (ראה זרע ברך הקדמון, בפרשתו, בהר שני, בשם הכלי יקר, ובעיון יעקב סנהדרין דף ל"ט ע"א ד"ה אדהכי אתי) דטעם השמיטה להשלים מה שביטלו מתלמוד תורה ב' חודשים בכל שנה, וכדאי' בברכות (דף ל"ה ע"ב) א"ל רבא לרבנן במטותא מינייכו ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחזו קמאי כי היכי דלא תטרדו במזונייכו כולא שתא, נמצא דשני חדשים בכל שנה בטלים מן התורה לכן נצטוו על השמיטה י"ב חדש תמורת השני חדשים שבטלו בכל שנה מהששה שנים, וז"ש ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה, דשנה זו מקודשת לה' לתשלום הי"ב חדשים מהשש השנים, שני חדשים בכל שנה, ולכן פתח הכתוב וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר, רמז למה שאמרו (אבות פ"ו) דבכל יום בת קול היוצאת מהר חורב ומכרות ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, והוא טעם אל מצות השמיטה דבאה שיהיו פנויים ללמוד ולהשלים מה שחסרו מת"ת, עי"ש. ועיין בש"ך עה"ת בפרשתו דשמיטה ניתנה כדי שיעסקו בתורה ורמזו ע"ז ושבתה הארץ שבת הר"ת גימ' תורה, וכ"כ הרה"ו בעץ הדעת טוב בפרשתו דשמיטה באה כדי שיעסקו בתורה.

ואמנם כ"ק אאמו"ר זצלה"ה (בשיעור חו"ר פר' בהר תשל"ו, נדפס בגליוני ד"ת גליון אלף תקנ"ב) עורר על דברי החיד"א הללו, דאמנם נכון הדבר שבכל שנה ישנם שני חדשים שבטלים בהם מלימוד התורה וצריך האדם להשלים את החסר, אולם

היאך שייך לומר דבשנת השמיטה משלים מה שהחסיר ללמוד, והלא גם בשנת השמיטה עצמה מחוייב כל אחד ללמוד תורה, א"כ הלימוד הוא מחמת חובת הזמן ההוא ולא מחמת תשלומין לראשונים, דכדי להשלים מה שביטלו מן התורה היה צריך למצוא זמן חדש שאינו לא יום ולא לילה, אבל איך יעלה הלימוד בשנת השמיטה לתשלומי השנים שעברו, אתמהה.

וביאר כ"ק א"א זצלה"ה באופן נפלא, ותו"ד דהנה בגמ' ברכות (דף ל"ה ע"ב), ס"ל לרבי ישמעאל דהא דכתיב ואספת דגנך (דברים יא, יד), לפי שנאמר (יהושע א, ח) לא ימוש ספר התורה הזה מפידך, יכול דברים ככתבן, תלמוד לומר ואספת דגנך, הנהג בהן מנהג דרך ארץ. ואמנם אף לרבי ישמעאל אין הכוונה שיהיה טרוד במלאכה מבוקר ועד ערב אלא שבמקצת היום יעסוק במלאכה וברוב היום יעסוק בתורה, כפי שכתבו הקדמונים שצריך לחלק את היום לג' חלקים, שני שלישי יעסוק בתורה, ושלישי היום יעסוק במלאכה [עיין במד"ר קהלת (פ"ט ס"ט), ולמה הוא קורא אותן עדה קדושה וכו' שהיו משלשין היום שלישי לתורה שלישי לתפלה שלישי למלאכה. וברמב"ם (פ"א מהל' ת"ת הי"ב) כיצד היה בעל אומנות והיה עוסק במלאכתו שלש שעות ביום, ובתורה תשע].

ועל זה אמר רבא לתלמידיו 'במטותא מינייכו, ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחזו קמאי, כי היכי דלא תטרדו במזונייכו כולא שתא', שבוודאי לא יעלה על הדעת כלל שנתכוון לאמור שבחדשי ניסן ותשרי הנשגבים לא יעסקו בתורה כלל ויתנהגו ח"ו כגויי הארצות העוסקים במלאכה מבוקר עדי ערב, אלא דהיות שבכל ימות השנה היו שני שלישי היום עוסקים בתורה ושלישי במלאכה, בחדשים הללו שמרובה בהם עבודות השדה הפכו את הסדר שרק שלישי היום יעסקו בתורה

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר נתן אריה לייב בן מוה"ר אלימלך הלוי בלומענבערג ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

ושני שלישי היום יעסקו במלאכה, ובכך יוכלו ללמוד במנוחה כל ימות השנה.

נמצא דבחדשי ניסן ותשרי למדו בהם שלישי אחד פחות ממה שהיו לומדים בכל השנה, א"כ בכל שנה הצטבר בידם חסרון של שני שלישי חודש, דהיינו שלישי אחד מניסן ושלישי אחד מתשרי, ובמשך שש שנים הצטרף בידם חסרון של י"ב שלישי חודש, לפיכך ניתנה שנת השמיטה שבה יקדישו את כל היום כולו לעסוק בתורה בלי לעסוק כלל במלאכה, ובכך הוסיפו בשנת השמיטה שלישי אחד יותר משאר השנים, ועי"ז השלימו את אותו חוב של י"ב שלישי חודש שהצטבר בידם במשך שש השנים שעברו. וסיים כ"ק א"א כי מהלך זה אמת גמור.

נמצא לפי"ז דדב"ז דציווי השמיטה היא כדי להשלים מה שעסקו בשדות בחודשי ניסן ותשרי אתיא רק אליבא דרבי ישמעאל דהנהג בהן מנהג ד"א, דלפי"ז שייך השלמה בשנת השמיטה על מה שלא עסק בתורה י"ב שלישי חודש במשך ששת השנים, אבל לשיטת רבי שמעון בן יוחאי שם שצריך ללמוד תמיד לא שייך השלמה כלל ולא יתכן לומר הכי בטעם השמיטה.

וכ"ק אאמו"ר וצללה"ה (בדרוש פר' לך תשט"ו וכן בשפ"ח חו"פ לפסח דרוש ד', אות ב') ביאר פלוגתת רבי ישמעאל ורשב"י דקמפלגי אם סומכין על הנס, דרבי ישמעאל ס"ל שאין ראוי לסמוך על הנס שיעמדו זרים וירעו את צאנו, על כן בהכרח לנהוג בהן מנהג ד"א, אבל רשב"י שהיה מלומד בניסים (עי' מעילה דף י"ז ע"ב), ס"ל דסומכין על הנס, ולכן קאמר דראוי לסמוך על הנס שייגיע מזונו מן השמים למעלה מדרך הטבע, לכן ס"ל דלא ימוש ספר התורה הזה הוא דברים ככתבן, עי"ש.

ובגמ' פסחים (דף ס"ד ע"ב) פליגי בכך אב"י ורבא גבי קרבן פסח דנשחט בג' כתות, דאב"י אמר נועלין תנן, ורבא אמר ננעלו תנן, ואמרינן דאיכא בינייהו למסמך אניסא, דאב"י ס"ל אין סומכין על הנס, ורבא ס"ל סומכין על הנס.

וא"ש דעל כן רבא לשיטתו דאין סומכין על

הנס, הוא שאמר לתלמידיו לא תתחזאי קמאי ביומא תשרי וניסן כדי שיתעסקו אז במזונותם, ואב"י לשיטתו ס"ל דאמנם מי שהוא במדרגה הראויה ראוי לו לסמוך על נס, אלא דראיתי בני עליה והמה מועטין, לכך אמר אב"י התם בגמ' דהרבה עשו כר"ש ולא עלתה בידם, ודו"ק.

ומרגלא בפומי לבאר דאב"י ורבא דפליגי אי סומכין על הנס אזלי לשיטתייהו, דהנה כתב האוהח"ק (בפר' בשלח יד, כז) עה"פ וישב הים לאיתנו, ודרז"ל לתנאו, תנאי התנה הקב"ה עם הים בשעת בריאתו שיבקע לפני בני" (ב"ר ה, ד), דצריך לדעת למה סירב הים לקרוע כאמו"ל (שמו"ר כ"א ס"ו) שהתרים כנגד משה וא"ל אין אני נקרע מפניך וכו', ועוד צ"ב שהרי אפי' ליחדי סגולה נקרע בע"כ כמעשה שהובא בחולין (דף ז' ע"א) ברפב"י, אכן הענין הוא כי תנאי זה הוא בכלל התנאים שהתנה ה' על כל מעשה בראשית להיות כפופים לתורה ועמליה, ולעשות כל אשר יגזרו עליהם, וממשלתם עליהם כממשלת הבורא ב"ה, ואמנם ביצ"מ לפני שבנ"י קיבלו את התורה ל"ה עדיין כוחם לשלוט על שאר הנבראים, ומש"ה לא הסכים הים ליחלק להם, עד שהולך השי"ת ימינו לימין משה פירוש הראהו כי הוא בן תורה המתייחס לה ימין כדכתיב (דברים ל"ג ס"ב) מימינו וגו', וכשראהו תיכף ומיד נקרע כתנאי הראשון עי"ש, מבואר מדב"ה"ק דמתנאי הבריאה שכל עניני העולם יהא משועבדים לתורה ולומדיה, ואשר זה יהא טבעם תמיד.

וכבר כתב כן בפיה"מ להרמב"ם (אבות פ"ה מ"ה, וכו"ה במורה נבוכים ח"ב פכ"ט) לבאר ענין התנאי עם הים, דמכיון שאין הקב"ה חפץ בשינוי הטבע, לכן התנה תיכף בשעת בריאת הים שיקרע לפני בני" ובכך נקבע שיהא זה טבע ברייתו וסדרו של הים, ואין זה בכלל שינוי הטבע, אתו"ד, והאריך בזה בס' בית שמואל אחרון (פר' מצורע) בדברים נפלאים, ותו"ד כתב דלכן תורה קדמה לעולם (נדרים דף ל"ט ע"ב) כדי שיקבע בטבעיות הבריאה שכל עניני העולם משועבדים לתורה וע"י התורה ניתן לשנות

הטבע, עי"ש, והובא ביש"מ פר' תזריע עי"ש.

וכ"כ רבינו בחיי (בפר' בשלח יד, כז) דבמד"ר (בראשית פ"ה ס"ה) א"ר ירמיה ב"א לא עם הים בלבד התנה הקב"ה אלא עם כל מה שנברא במעשה בראשית, שנאמר (ישעיה מה, יב) אני ידי נטו שמים וכל צבאם צויתי, מיד שנטו שמים כל צבאם צויתי, צויתי את הים שיהא נקרע לפני ישראל, צויתי את השמש והירח שיעמדו לפני יהושע וכו', צויתי שמים וארץ שישתקו לפני משה שנאמר האזינו השמים, צויתי את העורבים לכלכל את אליהו וכו', צויתי את האור שלא תזיק לחגניה מישאל ועזריה וכו', צויתי האריות שלא יזיקו לדניאל וכו', צויתי את הדג שיקיא את יונה וכו', המדרש הזה מוכיח שכל הניסים והנפלאות שעשה השי"ת בכל הדורות ע"י הנביאים כבר הושמו בששת ימי בראשית במכעי הדברים שנבראו, כגון שנאמר ביום שני שנבדל המים הושם בטבע המים שיקרע לפני משה הים ולפני יהושע הירדן וכן לאליהו הנביא ולאלישע, וכן ביום רביעי שנברא השמש הושם במכעו שיעמוד ליהושע, ולפי"ז לא היה שינוי הטבע בבריאה בשום דבר מששת ימי בראשית ואילך כי כל הניסים והאותות והמופתים שנעשו אח"כ הכל הושמו בטבע כבר, והמנהג שנשתנה לעיני הרואים לא היתה בריאה חדשה מן הטבע, עכ"ל. עיי"ש שהאריך בזה.

ותנאי זה דהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית שכל עניני העולם יהיו כפופים לחכמי התורה היינו מדרשת חז"ל (ע"ז דף ג' ע"א) מ"ד ויהי ערב ויהי בוקר יום השישי מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר אם ישראל מקבלים תורתו מוטב, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו, דהתנאי היה שכל בריאת העולם הוא ע"מ שיקבלו ישראל את התורה, ובכך נקבע שכל טבע והנהגת העולם יתאים את עצמו לפי צרכי בני"י לשמירת התורה והמצוות, וכאשר יצטרכו לשנות מסדר הבריאה יהא זה עצמו טבעו של עולם להשתנות למוכת ישראל. אולם לפי"מ דאי' במדרש (ב"ר פ"ט י"ד) דקרא

דיום השישי אתי לחיוב תוספות שבת, וכדרש ר' יודן התם יום השישי זו שעה יתירה שמוסיפין מחול על הקודש, ולא אתי להא דתנאי התנה הקב"ה וכו', א"כ לא אמרינן דתנאי התנה וכו' וממילא דלא שמעינן להא דמיד בבריאת העולם נקבע דסדר הנהגת טבע העולם יהא לפי קיום התורה.

ודב"ז אי קרא דיום השישי קאי על תוס' שבת, תליא בפלוגתת הראשונים בדין ספיקא דאורייתא אם הוא מה"ת לחומרא, דהנה כתב הר"ן בביצה (דף ט"ז ע"ב מדפי הרי"ף) דמה שצותה התורה להוסיף מחול על הקודש היינו חוץ מן הזמן שהוא נזהר בו מן הספק, שאם לא כן לא היה צריך להזהיר על התוספת, דכביה"ש בלא"ה מחויב לשבות דספר"א מה"ת לחומרא, וע"כ דתוס' שבת הוא קודם לזמן ביה"ש. ועפי"ז כתב המנ"ח (מצוה שי"ג אות ט') דנראה מדברי הר"ן דלדעת הרמב"ם דספר"א מה"ת לקולא אין צריך להוסיף קודם ביה"ש, וכ"כ הפמ"ג (סי' רס"א סק"ח בא"א)

והנה בהא דדרש יום השישי על שעה יתירה שמוסיפין מחול על הקודש, משמע דצריך להוסיף זמן מבעוד יום דהכי דריש לה יום השישי שמוסיף מבעו"י לשבת, מעתה מבואר דאי ספר"א מה"ת לקולא לא יתכן דיום השישי קאי על חיוב תו"ש, דהרי אין צריך להוסיף מבעוד יום, ורק אי ספר"א מה"ת לחומרא י"ל דעז"א יום השישי להוסיף תו"ש מבעוד יום, ודו"ק.

מעתה מבואר בטו"ט פלוגתת אב"י ורבא, דנודע מ"ש בש"ש (שמעתתא א' פ"ד) בהא דחולין (דף ט' ע"ב) דאב"י ס"ל דספר"א מה"ת לקולא, ורבא ס"ל דספר"א מה"ת להחמיר. באשר לכך אב"י דס"ל דספר"א מה"ת לקולא א"כ סגי להוסיף תוס' שבת בב"ה"ש, וליכא למידרש יום השישי על תוס' שבת, לכך דרש להא דתנאי התנה וכו', וכיון דהיה תנאי בבריאת העולם שכל הנבראים ישמשו לצורך קיום התורה והמצוות וישנו סדר תפקידם כדי שיוכלו בני"י לשמור המצוות, א"כ אין הנם שינוי סדר הבריאה כי בכלל טבע העולם שישתנה לצורך קיום התוה"מ, לכך שפיר סומכין על הנם,

אבל רבא לשיטתיה דספר"א מה"ת לחומרא, וא"כ צריך להוסיף תוס' שבת מבעוד יום ואתינן לה מקרא דיום השישי, וא"כ לא דרשינן לה להא דתנאי הותנה הקב"ה וכו', נמצא דהנם הו"ל שינוי סדר הבריאה, לכך אין סומכין על הנם, ודר"ק.

*

והנה בגמ' שבת (דף פ"ה ע"א) עה"פ ויתייצבו בתחתית ההר, א"ר אבדימי בר חמא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, והתוס' (ד"ה כפה) הקשו מפני מה היה צריך כפיית ההר הרי אמרו נעשה ונשמע. ואמרנו מכבר די"ל דאמנם על קיום המצוות המעשיות הסכימו בלב שלם ואמרו נעשה ונשמע, אך על לימוד התורה להגות בה יומם ולילה ע"ז היה צריך כפיית ההר, ושוב הראוני שכ"כ החיד"א בכמה דוכתי (ראש דוד, פר' עקב; דברים אחרים, דרוש ה'; אהבת דוד, דרוש ט"ז) שקיבלו רק קיום המצוות ולא עסק התורה.

ובאמת דכן משמע במדרש תנחומא (פר' נח סי' ג'), דהגם דרהיטת לשון המדרש תנחומא דהכפיה היתה על קבלת תורה שבע"פ, וכן הביאו כמה מפו', אך כד נדייק בלישניה מרישא ועד סיפא נראה להדיא דקאי על לימוד התורה שבע"פ. דז"ל המד"ת שם, יתברך שמו של מלך מלכי המלכים הקב"ה שבחר בישראל משבעים אומות כמ"ש (דברים לב, ט) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, ונתן לנו את התורה בכתב ברמז צפונות וסתומות ופרשום בתורה שבע"פ, וגלה אותם לישראל ולא עוד אלא שתורה שבכתב כללות ותורה שבע"פ פרטות, ותורה שבע"פ הרבה ותורה שבכתב מעט, ועל שבע"פ נאמר (איוב יא, ט) ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים, וכתיב (שם כה, יג) ולא תמצא בארץ החיים, ומאי לא תמצא בארץ החיים וכי בארץ המתים תמצא, אלא שלא תמצא תורה שבע"פ אצל מי שיבקש עונג העולם תאוה וכבוד וגדולה בעוה"ז, אלא במי שממית עצמו עליה שנא' (במדבר יט, יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל, וכך דרכה

של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל, לפי שלא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא על התורה שבע"פ שנא' (שמות לד, כז) כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית, ואמרו חז"ל לא כתב הקב"ה בתורה למען הדברים האלה ולא בעבור הדברים האלה ולא בגלל הדברים, אלא על פי הדברים וזו היא תורה שבע"פ שהיא קשה ללמוד ויש בה צער גדול שהוא משולה לחשך שנא' (ישעיה ט, א) העם ההולכים בחשך ראו אור גדול, אלו בעלי התלמוד שראו אור גדול שהקב"ה מאיר עיניהם באיסור והיתר בטמא ובטהור, ולעתיד לבא ואוהביו כצאת השמש בגבורתו (שופטים ה, לא), ולא קבלו ישראל את התורה עד שכפה עליהם הקב"ה את ההר כגיגית שנאמר ויתיצבו בתחתית ההר, ואמר רב דימי בר חמא א"ל הקב"ה לישראל אם מקבלים אתם את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, וא"ת על התורה שבכתב כפה עליהם את ההר, והלא משעה שאמר להן מקבלין אתם את התורה ענו כלם ואמרו נעשה ונשמע מפני שאין בה יגיעה וצער והיא מעט, אלא אמר להן על התורה שבע"פ שיש בה דקדוקי מצות קלות וחמורות והיא עזה כמות וקשה כשאל קנאתה, לפי שאין לומד אותה אלא מי שאוהב הקב"ה ככל לבו וככל נפשו וככל מאודו שנא' ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך, ומנין אתה למד שאין אהבה זו אלא לשון תלמוד, ראה מה כתיב אחריו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך, ואי זה זה תלמוד שהוא על הלב הוי אומר ושננתם לבניך זו תלמוד שצריך שנון וכו' עי"ש, הרי להדיא דהכפיה היה על לימוד התורה בכת עת שצריך יגיעה ועמל רב.

ואפ"ל במה שלא רצו בתחילה לקבל ע"ע ללמוד תורה בכל עת עד שכפה עליהם הקב"ה ההר כגיגית, היינו כי הם סברו כסברת רבי ישמעאל שראוי להנהיג בהן מנהג ד"א, ולכן סברו שא"א להם לקבל על עצמם לעסוק בתורה כי יהיו

מוגמר תחת הכלים, ומתגמרין והולכין כל היום כולו וכו', הרי דבכה"ג שהאדם עושה פעולתו בער"ש אע"ג דגורם שיהא שוב נגמר המלאכה בשבת שריא.

אלא דדב"ז תליא בפלוגתת ב"ש וב"ה במתני', דב"ש אומרים אין שורין דיו וסמנים וכרשינין אלא כדי שישורו מבעוד יום, וב"ה מתירין, ב"ש אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי שיהבילו מבעוד יום, ולא את הצמר ליורה אלא כדי שיקלוט העין, ובית הלל מתירין וכו', ובגמ' דפליגי בענין שביתת כלים דב"ש סברי דשביתת כלים דאורייתא הוא, וכמו דשנינו בבבביתא שם דדרשו ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו (שמות כג, יג) לרבות שביתת כלים, וא"כ אליבא דב"ש דגם בכה"ג שהמלאכה נעשית מאליה אסור שפיר יש מקום לומר דהצמיחה והגידול בשבת הו"ל כמלאכה דגם מה שגדל וצומח הו"ל כלפי הקב"ה כהעדר שביתת כלים.

ואע"ג דגם לב"ש לא הוזהרו רק על שביתת כלים ולא על שביתת הקרקע כמ"ש (שם דף י"ח ע"ב) דמש"ה שרי במוגמר וגופרית דמנח אארעא, וכמ"ש הרשב"א במתני' דף י"ז ע"ב לגבי אונין של פשתן עי"ש, וכן בהא דפותקין מים לגינה דמשמע בגמ' דשרי גם לב"ש, ועיין מ"ש בשפת אמת בגמ' שם בהא דתניא ובכל אשר אמרתי וכו' בכל לשון כלי הוא, וש"כ דגם בל"ז ע"כ דלא הוזהיר הכתוב על שביתת קרקע דא"כ לא הי' אפשר לזרוע כיון דהקרקע מגדלת צמחין בשבת, עכ"ד.

מ"מ י"ל דהנפק"מ בין כלים לקרקע אינו אלא בבני אדם, משא"כ אצל היוצר כל שכל העולם ומלואו לא נחשב אצלו אפי' כגרגר חרדל ממילא דכלים וקרקע הכל שוה כי גם הקרקע נחשב ככלי כלפי הבוית"ש, וגם מ"ש השפ"א דע"כ לא הוזהיר הכתוב על שביתת קרקע דא"כ לא הי' אפשר לזרוע כיון דהקרקע מגדלת צמחין בשבת, הרי ע"ז גופא אנו דנין היאך הותר, ודו"ק.

ועל כן לפימ"ד בספרי אמת דבשמים ממעל פוסקין הלכה כב"ש, (ראה נפש חיים למהרא"פ מערכת

טרודים על המחיה ועל הכלכלה, וע"ז כפה עליהם הקב"ה את ההר להורות דגם כאשר האדם טרוד במזונותיו לא ימעט מללמוד עכ"פ שני שלישי היום, ולא יעסוק בצרכיו רק שלישי היום ולא יותר.

*

והנה בישמח משה (בפרשתן) פירש דברי רש"י עה"פ ושבתה הארץ שבת לה, לשם ה' כשם שנאמר בשבת בראשית, ע"פ המבואר בספר עיר דוד בשם תפארת הגרשוני בשם מטה משה (סי' תע"ג), טעם לשמיטה דהוא להשלים שבתות ה' מה שמגדל הצמחים ביום השבת, כי אף שאנו מונין ללבנה, מכל מקום על ידי העיבורים נחשבת שנת החמה שם"ה ימים, והוי השבתות של ששה שנים שי"ב שבתות, כי בכל שנה יש נ"ב שבתות לשם"ד יום, ועם הנ"ב שבתות של שנת השביעית, הוי שנה שלימה שם"ד ימים ועוד יום אחד, כי בצירוף כל השבעה שנים יום לשנה, יש גם כן שבעה ימים, ויש כאן עוד שבת אחד והבן, עכ"ד בתוספת נופך.

ולפי"ז יובן דמ"ש בשבת בראשית שבת לה' (שמות כ, יט), רצ"ל שכביכול גם לה' שבת הוא, והנה גידול הצמחים ידוע כי לה' הוא, כמ"ש (תהלים קמו, ח) המצמיח הרים חציר, והן הן דברי רש"י ז"ל לשם ה', רצ"ל עבור ה' שמגדל צמחים, כעין הא דאמרו הביאו כפרה על כביכול שמועמתי את הירח (שבועות ט' ע"א), כשם שנאמר בשבת בראשית, רצ"ל שנאמר שבת לה', שגם הוא כביכול משמר שבת, לכך צריך שביעית להשלים, עכ"ד, ועד"ז כתב בתפארת יהונתן באו"א בחשבון שבתות וימים טובים של ו' השנים, וכ"ה בארץ חמדה למלבי"ם.

וכבר דברנו די"ל ע"ד פטפוטי דאורייתא דטבין דיש לפלפל בזה, דמהיכי תיתי לומר דגידול הצמחים הו"ל כגדר מלאכה, הרי כל אותן הצמחים כבר נזרעו והושרשו לפני שבת, ובשבת הקרקע מוציא זרועיה כדרכה וכטבעה, והרי קי"ל (שבת דף י"ח ע"א) פותקין מים לגינה ער"ש עם חשיכה ומתמלאת והולכת כל היום כולו, ומניחין

בשבת ובין אם נעשה ע"י שליח, כל שגופו נח שריא רחמנא, ולכן שפיר הוצרכו חכמים לגזור ולאסור אמירה לעכו"ם דמטעם שליחות לחוד לא היה שום איסור בכך, ועיין תשו' חת"ם (או"ח סי' פ"ד) וישועות יעקב (אהע"ז שם) וע"ע בישועות יעקב עה"ת (פר' קדושים) מ"ש לתרין ע"פ יסוד הנ"ל קו' החזקוני אמאי איצטריך קרא שאם אמר לו אדם חלל השבת אל ישמע לו עי"ש.

אמנם כמה פוסקים לא ניח"ל בהאי סברא, ובתשו' חת"ם שם דממה שהקשה בשו"ת פני יהושע הנ"ל מוכח דלא סבירא ליה יסוד הבית מאיר, ושכן משמע רש"י בשבת (קנ"ג ע"א ד"ה מ"ט) בהא דמי שהחשיך בדרך נותן כיסו לנכרי, ובגמ' מאי טעמא וכו' ופרש"י מ"ט שרו ליה למיתב לנכרי והרי הוא שלוחו לישאנו בשבת. ולא פי' דקו' הגמ' מ"ט שרי הרי אמירה לנכרי שבות, משום דזה גופא הטעם דאסור אמירה לנכרי משום דהו"ל שלוחו בשבת, ורש"י לשיטתו בב"מ דלחומרא יש שליחות לעכו"ם, (עי"ש בב"מ שיעור מדברי רש"י הנ"ל). וביותר מפורש בשו"ע הרב (או"ח סי' רמ"ג סק"א) שכתב וז"ל אסרו חכמים לנכרי לעשות לנו מלאכה בשבת בין בחנם בין בשכר וכו' שכשהנכרי עושה בשבת הוא עושה בשליחות הישראל, ואע"פ שאין אומרים שלוחו של אדם מה"ת אלא בישראל וכו' מ"מ מדברי סופרים יש שליחות לנכרי לחומרא עכ"ל.

והשתא אי נימא כיסוד הבי"מ ודעימיה דעיקר שבת שיהא גופו נח, וכל שגופו שבת ממלאכה לא איכפ"ל מה שנעשה המלאכה ע"י נכרי וכדו', מעתה אין שום סברא להזהיר על שבת כלים בשבת, שהרי גופו נח ממלאכה ומה אכפת לן ממה שנעשה מלאכה ע"י כליו, וכמו שהוכיח הבי"מ להא דשבת שבת עיקרה חובת הגוף ולא מפני תיעוב המלאכה, מהא דמותר להתחיל במלאכה בער"ש אע"פ שנגמר בשבת, הרי דהציווי הוא רק שיהא גוף האדם שובת כמ"ש למען ינוח וכמו שהבאנו לעיל. (דאין לדמות שבת כלים לשבת בהמתו, דשבת בהמה הוא מצד שרצון ה'

ה' אות י"ז, כשם גורי האר"י דהלכה כב"ש בשמים והלכה כב"ה בארץ, ועי"ש), והרי לב"ש מצווין על שבתת כלים מה"ת, א"כ כלפי שמירת שבת בשמים ממעל היה ראוי להיות שגם הקרקע תשבות ממלאכתה, לכן ניתנה מצוות שבתת הקרקע בשמיטה כדי שהארץ תשבות כנגד אותן שבתות שלא שבתה, ויל"פ דז"ש ושבתה הארץ שבת לה', רצ"ל, דחיוב שבתה זו הוא בעבור שבת של השי"ת, משא"כ בבנ"א דרי מטה לא שייך בהו שבתת קרקע בשבת, והבן.

ומה נחמד לפרש בזה המשך מקראי קודש בפר' משפטים (שמות כג, י"ג) ושש שנים תזרע את ארצך וגו' והשביעת תשמטנה ונמשתה וגו' ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת וגו', ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו וגו', דהכתוב עצמו מפרש הטעם של שמיטה, יען כיון דגדל וצמח בשבת אשר מצוים בה גם על שבתת כלים, ועל כן צריך לתקן הדבר ע"י שבתת הקרקע בשנת השביעית, והבן.

*

וע"ד פלפול יש לבאר פלוגתת ב"ש וב"ה בשבתת כלים, עפי"ד הבית מאיר (אבהע"ז סי' ה') כמה שהקשה בשו"ת פני יהושע (יו"ד סי' ג') דלשיטות דיש שליחות לנכרי לחומרא (רש"י ב"מ דף ע"א ע"ב), א"כ אמאי הוצרכו לגזור על אמירה לעכו"ם תיפק"ל דאסור לומר לעכו"ם משום שליחות, וכתב דמה"ת לא נאסרו מלאכות שבת כשעושה ע"י שליח, משום דלא נאסר לעשות ע"י שליח רק היכי דעצם הדבר מאוס בעיני ה' והקפידה התורה שלא יתעבד המעשה וא"כ מה לי הוא מה לי שלוחו, משא"כ שבתת שבת דעיקרה חובת הגוף ולא מפני תיעוב המלאכה, דהא מותר להתחיל במלאכה בער"ש אע"פ שנגמר בשבת, דהציווי הוא שיהא גוף האדם שובת כמ"ש למען ינוח, ומלאכת שבת איסורא אגופו רמיא היינו שלא יעשה גופו מלאכה, וכיון שגופו שובת ממלאכה נתקיים בכך רצון התורה, דאין לחלק בין אם היכי דנגמר המלאכה מעצמו

אינו אלא על האדם עצמו משא"כ ע"י שליח שרי, אבל אם הוא איסור חפצא גם ע"י שליח אסור.

עוד נקדים מ"ש בס' אהבת אברהם (סי' ח' שם אות ג) לבאר פלוגתת הראשונים בדין ספיקא דאורייתא אם מה"ת אזלינן לחומרא, דתליא בכך אם איסורי תורה המה בגדר אחפצא או אנברא, דאם הוי בגדר חפצא י"ל דכיון שהאיסור על עצם החפצא א"כ אף במקרה שיש להסתפק אם החפץ אסור, מ"מ הרי סו"ס החפצא לעצמו מבורר מהותו אם הוא איסור או היתר רק שנעלם הדבר מאתנו, לכך להצד שהוא איסור אין נפקע איסורו לעולם, וממילא דלא שייך להתיר הספק מה"ת, דהלא יש לחוש שמא איסור היא וכי בשביל שהאדם אינו יודע בוודאות שזה איסור יתהפך מציאותו להיתר, והיינו דכיון שהאיסורין המה על החפצא א"כ עצם מהותו של האיסור הוי דבר מתועב והו"ל כמו סם המות דגם באכלו בשוגג בלא ידיעה מזיק וממית, ולכן למ"ד דאיסורי תורה רמיא על החפצא לדידיה ספד"א מה"ת להחמיר, אבל אם האיסורים המה רק על הגברא דהיינו מצד חובת האדם, אבל על החפץ עצמו אין במהותו שום איסור כלל, א"כ שפיר יש לחלק בין וודאי לספק די"ל דלא אסרה תורה על האדם כי אם באיסור וודאי אבל בספק לא אסרה תורה, והיינו דלא שייך לומר דסו"ס הוי מעשה איסור כיון דבאמת על החפץ עצמו אין עליו שם איסור כלל רק על קרקפתא דגברי, וי"ל דכל דלא הוי וודאי ליכא איסורא מה"ת.

ועי"ש מ"ש דעפי"ז מבואר דהרשב"א דס"ל דספד"א מה"ת לחומרא קאי לשיטתו דהאיסורין הוי איסור חפצא, והרמב"ם דפסק דספד"א מה"ת לקולא לשיטתו דהאיסורין המה איסור גברא כדמוכח מדבריו בפ"ד מהל' שבועות ה"א עי"ש באריכות ובהסבר הענין בהג"ה שם, (וכ"כ בערך ש"י ו"ד סי' ק"י, ד"ה ובעיקר הפלוגתא).

מעתה מבואר היטב דלכן פתח הכתוב וידבר ה' אל משה בהר סיני דכיון שבא הכתוב להודיענו מצות שמיטה, אשר נתקן כדי להשלים את מה

שתנוח הבהמה וכמו"כ לגבי עבדו ואמתו, משא"כ שביתת כלים הוא כדי שינוח האדם ולא יהרהר בחפציו ובכליו, וכן ביאר בשו"מ מהדו"ק ח"ג ס' ס"ד ד"ה שוב, וכיוצ"ב כתב במרומי שדה דאיסור שביתת כלים הוא רק כשהוא לצורך הבעלים ולא דמי לשביתת בהמה שהוא שביתה בעצם עי"ש, וכבר מבואר הכי בנימוק"י וברבינו יהונתן מלוניל במשנה דף י"ז ע"ב עי"ש, ולפי"ז בהכרח דשביתת כלים לאו דאורייתא.

אבל לדעת החולקים על הבית מאיר דס"ל שאזהרת שבת היא על כל מלאכה שנעשה על ידו אף כאשר גופו נח, לפי"ז שפיר יתכן שציווי דשבת קאי גם על כליו שמוזהר עליהם שלא ייעשה בהם מלאכה, דלא סגי במה שגופו נח ממלאכה, אלא צריך שיהא כל מה שתחת ידו שובת מכל עשיית מלאכה, וממילא לפי"ז שפיר יתכן דשביתת כלים דאורייתא, (וכ"כ בשו"ת עונג יו"ט יו"ד סי' קי"ג ד"ה ונ"ל).

ובספר גן דוד (להגר"ד שליט"ל, מלאכת חורש, עין הגן סק"א, דף כ"ו ע"א) כתב דהך מילתא אי שייך שליחות במלאכת שבת תליא בכך אם איסור מלאכת שבת הוא איסור גברא דהיינו כדי שישבות האדם, או איסור חפצא היינו דעצם המלאכה בשבת תועבה, וכנודע בזה פלוגתת הראשונים בכל איסורי תורה אם המה בגדר איסור חפצא או איסור גברא, עיין בהגהת הבר"ט על שו"ת נוב"י (או"ח מהדו"ת סי' קי"ז) שדייק מרש"י כריתות (דף י"ד ע"א ד"ה איסור הנאה) דכל האיסורין המה בגדר איסור חפצא, ושכ"מ גם בתשו' הרשב"א (ח"א סי' תקט"ו) עי"ש באריכות, אמנם הריטב"א בכמ"ק נקט דאיסורי תורה המה אקרקפתא דגברי, (ראה בריטב"א קידושין דף נ"ד ע"א, וביותר במשנה דנדרים דף ט"ו), וכ"ה בנימוק"י שם, ואע"ג דאיסור שבת הוא איסור זמני וכתבו האחרונים דאיסור התלוי בזמן לכו"ע הוי אנברא, אכן באמת לאו מילתא דפשיטא הוא דב"ז, וכבר האריך הגר"י ענגיל באתו"ד (כלל י') שמצינו כמה סתירות לכלל זה, ומצינו כמה ראיות שי"ל דגם לענין שבת שייך נידון הנ"ל אי נחשב כאיסור גברא או כאיסור חפצא, וביאר בזה סוגי' הגמ' בשבת (דף קל"ז ע"א) עי"ש באריכות, ועד"ז י"ל דאם הוא רק איסור גברא א"כ

שיהיו פנוים לעסוק בתורה כל השנה, וכע"ז כתב במגלה עמוקות (בפרשתן) דכשם ששבת ניתן לישראל כדי שיעסקו בתורה, כך שמיטה ניתנה לישראל לעסוק בתורה, ועל כן נאמר שבת לה', שיעסקו בתורה שהוא שמותיו של הקב"ה, עי"ש. ועל כן כיון שצריך להשלים רק מה שבחדשי ניסן ותשרי החסירו שלישי היום וכנ"ל, והיינו דשליש אחד אין צריכים להשלים דע"ז נאמר הנהג בהן מנהג ד"א, והיינו דאין ראוי לסמוך על הגם דיהא מלאכתו נעשית ע"י אחרים, משום דהגם אינו טבעו של עולם, דהא דכתיב יום השישי קאי על חיוב תו"ש דצריך להוסיף מבעוד יום, דהרי ספיד"א מה"ת לחומרא, ואתינן לה מהא דכל איסורי תורה המה בגדר איסורי חפצא, ומינה דעצם המלאכה ביום השבת היא מתועב, ומינה דגם שביתת כלים אסור מה"ת, על כן הוסיף הכתוב ובשנה השביעית שבת שבתון "היה לארץ", שהארץ עצמה צריכה תיקון על אשר לא שבתה ביום השבת, ולכן שבת לה' רצ"ל עבור ה' שגידל צמחים ביום השבת, ובכך יהא תיקון על אשר לא שבתה הארץ בשבת בששת השנים, ודו"ק.

שהחסירו בלימוד התורה ב' חדשים בשנה כל אותן ו' שנים, אך ע"ז יעלה התמיה וכי שייך השלמה לגבי מצות ת"ת, וצ"ל דכיון דכתיב ואספת דגנך דראוי לנהוג בהן מנהג דרך ארץ לכן שפיר שייך השלמה וכנ"ל כפי מה שביאר אאמו"ר זצלה"ה, על כן אמה"כ בהר סיני לרמוז על כך שכפה עליהם ההר במתן תורה דגם כאשר יעסקו במלאכתם לא יחסירו מללמוד שני שלישי היום, ובאשר לכך כיון דבהנך ב' חדשים נמרדו ב' שלישי היום שפיר שייך השלמה על אותו שלישי היום בכך שבשנה השביעית לא יעסקו במלאכתם כלל, לכך ושבתה הארץ שבת לה', כדי שבזאת השנה יקדישו את זמנם לה' ולתורתו, להשלים מה שחסרו בת"ת.

וזה שפרש"י שבת לה' כשם שנא' בשבת בראשית, דאי' בירושלמי (פט"ו דשבת ה"ג) לא ניתנו שבתות וימים טובים אלא לעסוק בהן בדברי תורה, ולכן כשם ששבת בראשית ניתן לעסוק בתורה, וזה שבת 'בראשית' דייקא, ע"ש התורה שנקרא ראשית כמ"ש ה' קנני ראשית דרכו (משלי ה, כ"ב), מטעם זה גם כן ניתן מצות השמיטה כדי

תוכן ה'תורה' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בעת השוה"ט דליל שב"ק פר' בה"ב העעל"ט

במלכות, דל ואביון, בסוד אספקלריא דלא נהרא. והוא, כי אות הת"ו היא חסרה מן היו"ד, כזה ת"ו, אך אם היא מתמלא ביוד כזה ת"ו, אז היא גדולה ושלמה בסוד לבנה במלואה, וז"ס יגדל פירש יגדל מלוי היו"ד העולה ד"ל, ויעשה ל"ה שהוא יו"ד במלוי הת"ו, ולכן י' דיגדל גדולה, להורות עליה. וכ"כ בשער הפסוקים (פר' שלח) עה"פ ועתה יגדל נא וגו', וז"ל, עוד יש בחי' אחרת בהגדלת שם אדנ"י, והוא, כי הגה שם אדנ"י בפשוטו, הם ד' אותיות הפשוטות, אדנ"י. ובמלואו י"ב (עי"ש בהגהת מהר"ש, כזה, אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד), ובמלוי מלוי ל"ד אותיות, כזה, אל"ף למ"ד פ"א, דל"ת למ"ד ת"ו, נו"ן וי"ו נו"ן, יו"ד וי"ו דל"ת, סך כלם חמשים אותיות. והנה מספר זה הוא, בהיות אות ת"ו שבמלוי הנזכר, חסירה יו"ד,

בתוה"ק בפרשתן (ויקרא כה, לה) וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך, ראוי לבאר מה שאמר 'ומטה ידו עמך', דלכאו' הוא אך למחסור. ונראה לרמוז בזה, ובהקדם מה שהביא בספר באר יצחק (להגה"ק המקובל מהר"י חיות זי"ע, פר' שלח עה"פ ועתה יגדל) מש"כ האר"ז"ל (ספר הליקוטים, פר' פקודי, פרק לח), עה"פ ויהי מאת כבר הכסף וגו', וז"ל, דע, כי מאת כבר אלו הם נמשכים מן המלכות הנקרא אדנ"י, וכו' וזהו ג"כ סוד פסוק ועתה יגדל נא כח אדנ"י וכו', כי היו"ד של יגדל היא גדולה, לרמוז כי מלוי המלוי של שם זה הוא, אל"ף למ"ד פ"א, דל"ת למ"ד ת"ו, נו"ן וא"ו נו"ן, יו"ד וא"ו דל"ת. והם ל"ד אותיות כמנין ד"ל, ולכן נקרא שם אדנ"י שהוא

הקדושה (שם אדני) בגלות היא בבחי' דל אותיות'ת שבה וזה וא"ם רומז לשכינה ד"ל הוא לאשר כי ואי"ן יד"ו משגת שחסר מיו"ד מבחי' אי"ן, וה"פ דלות"י צירוף אותיות ד"ל תו", דע"י שחסר היו"ד מן התי"ו נעשה ד"ל, ואפ"ה ולי יהושיע עי"ש. (וראה מש"כ דבר נחמד במגדנות אליעזר פר' שלח, עה"פ ועתה יגדל נא וגו').

ואפשר להוסיף ולרמז עוד בחי' במה שנוסף דייקא האות יו"ד, עפ"י מ"ד עוד מהאריה"ק (לקוטי תורה פר' פקודי, פרע"ח שער השבת פ"ג סוד הטבילה לתלמידי האר"י) כי האות ת' יש לה שני מילואים, הא' הוא תי"ו ביו"ד, והב' הוא ת"ו בלא יו"ד, וכשהיא במלוי תי"ו מלא ביו"ד, רומז לחכמה - יו"ד חכמה קדומה, בחי' מלכות בסוד הכתוב (קהלת ז, יג) החכמה תחיה בעליה, ואז הוי בחי' 'תחיה', אבל אם הת"ו חסרה בלא יו"ד שחסר בה בחי' חכמה אז הוי בחי' 'תמות', היינו מסטרא דמותא, ע"כ.

ואפשר דעל ידי צדקה לד"ל נמשך מללי תחיה לתוך אות ת"ו בסוד בצל החכמה בצל הכסף ועי"ז נתמלא אות ת"ו ביו"ד, עיין באהבת שלום (פר' בראשית ד"ה בראשית הב') דבתו"ד זו"ל, כי ע"י הצדקה נמשך היו"ד חכמה, כי נודע שנקודת פתח מורה לחכמה כנודע (פע"ח שער העמידה פ"א), ופתח הוא מלשון פתוחה ידו, ופירושו שבאמצעות פתיחת יד הנותן צדקה נמשך יו"ד בחינת חכמה הנרמזת בנקודת פתח, וזהו ע"ד הזוה"ק (תקו"ז ז ע"ב) עה"פ (תהלים קמה טז) פותח את ידך, אל תקרי ידך אלא יודך, אינון ב' יודין מן ב' שמות הוי"ה אדני. וכו' עי"ש, ושם בפר' משפטים (עה"פ אם כסף תלוה) כתב בתו"ד שע"י מצות צדקה ממשיכים אות יו"ד בחינת חכמה נתמלא התי"ו דמילוי המילוי דשם אדני בחינת מלכות ונעשה ל"ה אותיות וכו' עי"ש. מעתה יבואר כי דייקא ע"י צדקה שהוא בחי' יד"ך נכנס אות יו"ד לאות ת"ו, ונתהפך מבחי' תמו"ת לבחי' תחי"ה, ונתהוה בחי' חכמה תחיה בעליה, וזהו שנאמר (משלי י, ב) וצדקה תציל ממות, שלא יהא הת"ו בחי' תמות בלי יו"ד, והבן.

מעתה יש לבאר דזה שרמז הכתוב וכי ימודך אחיך רומז לשכינה הק' (ראה קה"ר פ"ד ס"ז חב הקב"ה לישראל וקראם אחים שנאמר למען אחי ורעי), ומטה יד"ו רצ"ל שנחסר אות יו"ד מן התי"ו ונשאר רק בבחי'

כזה ת"ו, כמו שהצגתי לפניך. ואז היא ד"ל ואביון, אספקלריא שאינה מאירה. אבל בהיותה מליאה ונגדלת, כזה תי"ו, אז יש ל"ה אותיות במלוי מלוי, ועי"כ סך כלם יהיו נ"א אותיות. והנה בחי' מלוי המלוי הוא הנקרא כח אדני, לשתי סיבות, האחד הוא, כי היות בו מלוי שני למלוי הא' הוא הוראת תוספת כח. השנית הוא, ע"ש ההוי"ה שמלוי המלוי שבה הם כ"ח אותיות (ראה שם לעיל דמילוי מלוי של הוי"ה דע"ב הם כ"ח אותיות, כזה, יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו יו"ד וי"ו, ה"י יו"ד), לכן כל שאר מלוי המלוי שבשאר השמות, נקרא כח ה' על שמו. ונמצא, כי בהיות י' יתירה באות תי"ו של מלוי המלוי, הנקרא כח, הנה הוא נגדל כח, ועי"כ יש בכל בחינותיו נ"א אותיות, וזהו יגדל נא כ"ח אדני. והנה אות י' זו, היא בחי' עליונה, כמו שיתבאר, ולכן עם היותה ממלוי המלוי, מצטרפת עם המלוי, ואז הם במלוי י"ג אותיות, וד"ל אותיות במלוי המלוי, וזהו מלת יגדל, י"ג, ד"ל. כי ע"י ההגדלה, יהיה י"ג ד"ל, עכ"ל"ק.

ועפ"י כתב לבאר הפסוק (תהלים קמז, ו) דלותי ולי יהושיע, דיש לדקדק למה אמר יהושיע בה"א שהוא שם אדם, ולא אמר יושיע. ולהנ"ל י"ל, דבגלות השכינה דלה ועניה מאחר שנחסר השפע, דהיינו היו"ד מהתי"ו, ובשם אדני יש רק ל"ד אותיות, וז"ש דלות"י, אבל כשיבוא הגואל המושיע יובא השפע דהיינו היו"ד לתי"ו, ויהיו ל"ה אותיות כמנין יו"ד ה", ולכן אמר יהושיע רצה לומר י"ה יושיע, אתוד"ק הבאר יצחק יעו"ש עוד.

והגה"ק מלאנצוט וצוק"ל (בספה"ק גבורות אריה, פר' מקץ עה"פ ופרעה חולם, ובסוף הדרוש לחנוכה) פירש עד"ז גם כן הפסוק דלותי ולי יהושיע, ותו"ד דהנה כתיב אנ"י ראשון ואנ"י אחרון, דבחי' כתר שהוא ראשון נקרא אי"ן דלא נודע מה הוא (כמ"ש והחכמה מאין הנעלם), ומדה אחרונה שהוא מלכות נקרא אני, וזה אנ"י ראשון ואנ"י אחרון, ובחי' כתר מרומז בתיבת א"ן הרומז לדבר שאינו מושג כמו לאן אתה הולך, ובהוספת אות יו"ד רומז לחכמה הסתומה ע"ד והחכמה מאין תמצא, והיינו דהיו"ד בחי' החכמה תחיה בעליה, ובמיתתו נסתלק היו"ד וז"ש מאי"ן באת ולא"ן אתה הולך, והבן, וזה פי' מאה"כ (ויקרא יד, כא) ואם דל הוא ואין ידו משגת, דהשכינה

שנפל ונכשל באיזה מעשה אשר לא יעשה, הרי שידע האדם דכיון שהוא ראה שכן נעשה, הרי זה עמך ואף הוא יש לו חלק באותו הדבר, דבלאו הכי לא היה רואה כלל הדבר הזה.

*

ואפשר עוד, דרמזו הכתוב על ענין החסד והסיוע בין אדם לחבירו, כי פעמים יתכן שאין ביד האדם היכולת לסייע בממון לזולתו, אמנם צריך לדעת כי ענין הצדקה אינו רק בכסף ורכוש, אלא דגם באמירת פיו יכולים לרומם ולשמח את האדם, כי גם בכך שיאמר אדם דברי התחזקות במשל ומליצה, ויעודד לחזק איש את רעהו נחשב ממש לכחי' צדקה וחסד, ואחז"ל (כתובות דף ק"א ע"ב) טוב המלכין שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב, על זה אמר הכתוב וכי ימוך אחיך מלשון מוכה רצ"ל שהוא שבור בנפשו ורוחו מחמת מצבו, ומטה ידו עמך, שאף אתה אין לך יכולת לתת לו כסף כהצטרפותו, ועמו אתה באותו מצב, מכל מקום והחזקת בו וחי עמך, גם אז החובה עכ"פ לעודדו ולחזקו בדברים, על ידי הסברת פנים והלבנת שיניים וכיוצ"ב, שעל ידי זה אפשר להחיות כל נדכאי הרוח ושבורי הלב, והבן.

ד"ל כנ"ל, או אז והחזק"ת בו רצ"ל שיתחזק לתת צדקה ולהרבות בחסד, ובכך יתוסף אות יו"ד אל תוך הת"ו, ועל ידי כן וחי עמך יזכה לכחי' תי"ו תחיה, והבן.

*

עוד יתכן ברמז הכתוב ע"ד המוסר, עפ"י הידוע מהבעש"ט הק' זי"ע במ"ש חז"ל (נגעים פ"ב מ"ה) כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו, שכזה יכול האדם לבחון עצמו ולידע במה פגם, שאם רואה רע על חבירו שעבר עבירה ח"ו, ידע שגם הוא עצמו נגוע באותו דבר ויש לו מה לתקן בענין זה, ואולי אפי' יותר מכך, שאם הוא תוכו כברו ונקי הוא לגמרי אזי יש לו סיעתא מן שמיא ומשמרין אותו שאינו רואה כל רע, והיכן שמסתכל מבחין ורואה הוא רק טוב, וכפי שהסמך כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע לזה התוספתא (שבועות פ"ג מ"ג) רבי אלעזר בן מתיא אומר הרואה עוברי עבירה מתחייב לראות, הרואה עושי מצוה זכה לראות, זכה רואה רק בזכותו לא זכה רואה עליו חובו (וראה תולדות יעקב יוסף, פר' פקודי אות ג', ועוד).
וזה שרמזו הכתוב וכי ימוך אחיך ומטה ידו, היינו

תוכן ה'תורה' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בעת השוה"ט דעתיקא קדישא פר' בה"ב העעל"ט

הכי תני כל ברכאין ביום השביעי תליא, ומההוא יומא מתברכין כל שיתא יומין, להכי אמר הקב"ה למשה בתחילת ירידת המן (שמות טז, ה) והיה ביום השישי והכינו שכל השבוע מקבלת השפע מיום השבת של אחריו, וע"ז אמר הכתוב (איוב מא, ג) מי הקדימני ואשלם, שכל השבוע מקבלת מיום השבת של אחריו, וז"ש הכתוב (שמות כ, ח-ט) זכור את יום השבת לקדשו ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, שבזכות יום השבת תצליח במעשה ידיך, כמו כן בשמיטה הנקראת שבת ממנה בא השפע לשש שנים שלפניה, והיינו דכתיב שש שנים תעשה מעשיך כי תצליח מעשיך בשביל שביתת שנה השביעית, וכמו שצריך לזכור לקדש יום השבת מיום ראשון, כן היה המצוה שיקבלו עליהם שביתת

בתוה"ק בפרשתן (ויקרא כה, א-ב) וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם, ושבתה הארץ שבת לה' שש שנים תזרע שדך ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' וגו'. וברש"י (והוא מהילקוט בפרשתן רמז תרנח) שבת לה' כשם שנאמר בשבת בראשית, וכבר רבו הפירושים בזה.

ויל"פ עפ"י מש"כ בפנים יפות (בפרשתן, ד"ה כי תבואו) לבאר מאה"כ כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה' וגו', וז"ל, ונראה הרמז בזה כמ"ש בשבת בראשית בזוהר (פר' יתרו, דף פ"ח ע"א) בפסוק ויברך אלקים את יום השביעי, כיון דלא נחית ביה מזונא מה ברכתיה אשתכח ביה, אלא

העם תעבדון את האלקים על ההר הזה, הוי יודע שבשביל התורה שהם עתידים לקבל הם נגאלים, הרי מוכח מאמר זה שהקב"ה דן את האדם גם על העתיד דאע"פ שבאותו שעה לא היו ראויים לגאולה אפ"ה הוציאם בשביל שעתידים לקבל את התורה, והיכי קאמר שאינו דן את האדם אלא בשעתו. וי"ל דאמנם כן הוא דרכו ית"ש ברוב רחמיו וחסדיו שכאשר רואה השי"ת כי עתידים להיות צדיקים הוא מטיב עמהם בזכות העתיד, אך אם עתידים לחטוא אינו מסתכל במה שעתידים לחטוא ואינו דן את האדם אלא בשעתו, והיינו דכתיב וירא און ולא יתבונן דווקא און לא יתבונן, אבל מה שעתידים להטיב יתבונן, ומש"ה נסתכל במה שעתידין לקבל את התורה וגאלם ולא נסתכל במה שעתידין לחטוא במדבר, לפי שלהרע אינו דן את האדם אלא בשעתו, עיי"ש מה שהמתיק לפרש עפי"ז מקראי קודש ומדרשי חז"ל. ועיין בענין זה דברים נחמדים בייט"ל פר' ויגש עה"פ ויסע ישראל וגו', וביותר אריכות בפר' ויחי עה"פ ויברכם ביום ההוא.

וי"ל דזה שאמרו דמתחילה עלה במחשבה וכו', והיינו דהשי"ת ברוב רחמיו צפה בעת בריה"ע כי אם תהא ההנהגה ע"פ מדה"ד לא יקבלו את הברכה והשפע אלא לפי מעשה האדם בפועל ורק כאשר יטיב מעשיו יושפע לו הברכה והישועה מן השמים, אולם עד"ז לא יוכל העולם להתקיים, לכן עמד והקדים מדה"ר, הכוונה להקדים את הברכה ע"י שייחשב לאדם גם את הטוב מה שעתיד לעשות לאחר זמן, וז"ש ביום עשות ה' אלוקים ארץ ושמים הכוונה דשם הוי"ה מורה על היה הוה ויהיה להורות כי אצל השי"ת לא שייך עבר ועתיד והוה כי הכל כאחד בבת אחת, וממילא שפיר מצטרף גם טוב העתיד, והבן.

עפי"ז יבואר אמז"ל (שבת דף פ"ח ע"א) דאמר ריש לקיש מאי דכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום הששי ה"א יתירה למה לי, מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו, וצריך להבין מפני מה הוצרך הקב"ה להתנות על כך מראש, וכי בלא תנאי לא היה יכול להחריב את העולם כרגע, והרי מי יאמר לו מה תעשה.

השמיטה מתחילת ביאתן לארץ, והיינו דכתיב כי תבואו וגו' מיד יקבל עליו ושבתה הארץ שבת לה, והיינו דכתיב בתר הכי והיתה שבת הארץ לכם לאכלה שבזכות שנת השמיטה יהיה הברכה כל ימות השבוע, עכ"ד.

ויש חידוש גדול בדבריו דהא דיום השבת משפיע ברכה דלעילא אין הכוונה דע"י השבת יורד הברכה לימים הבאים, אלא שכבר בימים שקודם שבת דהיינו בשבוע שלפניה נשפע ברכת השם מן השמים מכת השבת שעתיד לבא.

ויתכן לבאר בהקדם אמז"ל במדרש (ב"ר יב, טו) עה"פ בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ וגו', ברא אלוקים ולא אמר ברא ה', מתחילה עלה במחשבה לבראותו כמדה"ד ראה שאין העולם מתקיים עמד והקדים מידת הרחמים ושיתפה למידת הדין, והיינו דכתיב (בראשית ב, ד) ביום עשות ה' אלוקים ארץ ושמים וגו'. ויש לבאר עפי"ד הפרשת דרכים (דרך מצרים דרוש ד') בהא דאי' במד"ר (פ"ג ס"ב) ויאמר ה' ראה ראיתי את עני עמי הה"ד (איוב יא, יא) כי הוא ידע מתי שוא וירא און ולא יתבונן, כיצד אתה מוצא בשעה שיצתה הגר מביתו של אברהם מה כתיב שם ויכלו המים מן החמת, א"ר סימון בקשו מלה"ש לקטרגו, אמרו לפניו רבש"ע אדם שעתיד להמית את בניך בצמא אתה מעלה לו את הבאר, א"ל איני דן את האדם אלא בשעתו וכו', וכן כשהיו ישראל במצרים ראה הקב"ה מה שעתידין לעשות, דכתיב ויאמר ה' ראה ראיתי זו ראיית מעשה העגל וכו' אמר הקב"ה איני דנם לפי המעשים העתידיים לעשות, היינו דכתיב כי שמוע שמעתי את צעקתם, אע"פ שידעתי מכאוביו יודע אני כמה עתידין להכאיבני במדבר וכו', ואעפ"כ איני נמנע מלגאלם, היינו דכתיב וירא און ולא יתבונן, נמצינו למדין שאף שיודע ה' שעתידין לחטוא אינו נמנע מלהטיב עמהם, לפי שאינו דן את האדם אלא כפי שהוא בשעתו.

אלא דלפי"ז צריך לבאר הא דאי' במד"ר (פ"ג ס"ד) והובא ברש"י עה"פ מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל, אמר לפניו רבש"ע וכו' מה זכות יש בידם שאוכל לגאלם, א"ל הקב"ה כי אהיה עמך ומה שאמרת מה זכות יש בידם בהוציאך את

תעשו עול במשפט) בתו"ד "והנה שבת הוא למעלה מהזמן, ולכן אין אומרים שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה בשבת משא"כ ביו"ט אומרים זמן", וי"ל זהו שאמרו בזוה"ק (פר' יתרו דף פ"ח ע"ב) מהו שבת שמא דקוב"ה שמא דאיהו שלים מכל סטרוי עכ"ל, (ועיין בבני יששכר מאמרי שבתות מ"א), דכמו דשם הוי"ה מורה על היה הוה ויהיה בחי' למעלה מן הזמן עד"ז הוא בחי' שבת קודש וכאמור, ולכן ברכת וקדושת השבת מאיר גם בימים שלפניה, שהרי אור השבת אינו נתון תחת גבולות הזמן, לכך נרמז תנאי הבריאה אצל שבת לרמז כי הנהגה זו קבעה הקב"ה לכל ימי עולם כי בכל עת שידונו בני ישראל יצרף גם את המצוות ומעש"ט שעתידים לשמור ולעשות לעתיד וכנ"ל, והבן.

מעתה יבואר דזש"ה וידבר ה' אל משה 'בהר סיני' לאמר, הזכיר הר סיני שפתח בה הקב"ה אנכי ה"א אשר הוצאתיך מארץ מצרים, רצ"ל שהוציאם הקב"ה ממצרים בזכות שעתידין לקבל התורה בעתיד, הרי שמצרף הקב"ה את הטוב העתידי, לזה ושבתה הארץ שבת לה' כמו שפירש הפנים יפות שמיד בכניסתם לארץ ימשך עליהם הברכה וההשפעה בזכות מה שעתידים לשמור מצות שמיטה לאחר שש שנים.

וזה שפרש"י להסביר לשם ה' בשם שנאמר בשבת בראשית, וכאמור דכבר במעשה בראשית נאמר יום השישי להורות כי מה שעתידים לקבל התורה החזיק וקיים את העולם אלפיים שנה, ואשר על זה מורה בחי' הוי"ה למעלה מן הזמן, לכך מיד בבואכם אל הארץ תגן עליכם זכות השמיטה, וכאמור, והבן.

ואפ"ל בהקדם דיל"ב דכיון דחקק הקב"ה ביסוד בריאת העולם שיהא הבריאה עומד ומתקיים בגין התורה, א"כ היאך עמד העולם אלפיים שנה לפני שבני ישראל קבלו התורה, ולהאמור י"ל דדב"ז עצמו היה חלק מבריה"ע דמצרף הקב"ה גם את הטוב שעתיד להיות לאחר זמן, לכך התנה מראש כי הבריאה כולה כפוף לקבלת התורה, ורק התורה הוא שמעמיד ומקיים את העולם, אלא דכיון דגלוי וידוע לפניו ית"ש שעתידים בני ישראל לקבל התורה בסוף אלפיים שנה הועיל זכות זה שיוכל העולם להתקיים אלפיים שנים הראשונים, וזה גופה היה ענין התנאי בשעת בריה"ע להכריע כי הקב"ה מצרף מיד את טוב העתיד, ובכך נקבע מיד ביום השישי שהשי"ת ידון את בני ישראל באופן זה לצרף גם את הטוב דלעתיד להוריק ברכת שמים ולהושיע את עמו בזכות המצוות ומעש"ט שיהיו בעתיד.

ונרמז דבר זה דייקא אצל שבת קודש, כי עצם יום השבת מורה על הארת הקדושה ממה שעתיד להיות, דהנה באלשיך הק' (בראשית ב, ג) ביאר מ"ד בב"ר (פ"י ס"י) על מה שנא' ויכל אלקים ביום השביעי וגו' והרי נאמר כי ששת ימים וכו', אלא דהיה העולם חסר מנוחה באה שבת באת מנוחה, ותו"ד דהנה וביום השביעי שבת וינפש, והביאור בזה כי כאשר ברא אלקים את הארץ היתה כגוף בלי נשמה והיתה מעותדת להיות הולכת ונפסדת, וע"י השבת ניתנה בה נפש ושפע קדושה להתקיים, וז"ש שבת וינפש כי שבת הקנה נפש לעולם לקיימו, וזהו באה שבת באת מנוחה כי בלעדי זה לא היתה מנוחה והעמדה לעולם, עי"ש באריכות (ונודע דברי האוחה"ק בזה).

והנה בספה"ק זרע קודש (פר' קדושים עה"פ לא

תוכן ה'תורה' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בעידן רעוא דרעוין פר' בה"ב העעל"ט

שבת לה', דלכאו' הוא אך למחסור. ובחז"ל והובא ברש"י, מה ענין שמיטה אצל הר סיני, יעו"ש מה שביאר לדרכו, והתוה"ק כפטיש יפוצץ סלע. כפר' בחקותי (ויקרא כו, ג) אם בחקותי תלכו ואת

בתוה"ק בפרשתן (ויקרא כה, א-ג) וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמור, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה', שש שנים תזרע שדך וגו'. דקדקו המפו' מה שהתחיל לומר 'ושבתה הארץ

היעב"ץ באריכות.

וזקה"ק זי"ע בישמח משה (פר' ראה, ד"ה הפטרה) כתב להכריע, שהתחלת עבודת האדם בוודאי צריך להיות כשיטת החכמים, כי אם כבר מלידתו יהא נוצר מבטן אמו בגוף קדוש ונשמה גבוהה בלי שום משיכה לגשמיות, הרי יהיה כמלאך מצבא מרום שאין לו בחירה ונמצא שלא תיקן עצמו במאומה. והשי"ת יצר את האדם בכוונה מיוחדת שיהא פרא אדם יולד (איוב יא, יב) בתאוות אכילה ושתיה ובצע כסף וגאווה ושאר תאוות טמאות כבהמה וחיה, וכל יעודו ותפקידו להתגבר על יצרו ולהכניעו ולהפוך חומר לצורה ולעבוד על עצמו במצוות ומעשים טובים עד שלבסוף ישבר כח המתאווה וגופו החשוך, ואז יגיע למדרגה עליונה אשר לא ידע דבר רע, וכל ענין רע יהא משוקץ ומתועב אצלו בלי שום משיכה, ובזה יוסיף כח בפמליא של מעלה כביכול, עיי"ש.

- יוסף סבר שצריך לעמוד בנסינות ולהלחם במלחמת היצר -

ועפי"ז יתבארו כמה ענינים מופלאים שבתורה"ק, כגון מה שדרשו חז"ל (סוטה דף ל"ז ע"ב) גבי יוסף מהפסוק (בראשית לט, יא) ויבא הביתה לעשות מלאכתו, חד אמר לעשות צרכיו נכנס, דזהו פלא גדול לומר כזאת על יוסף הצדיק שנכנס ח"ו לעשות צרכיו, ולמה לא ניחא ליה כאידך מ"ד דמלאכתו ממש. ולהנ"ל י"ל דבוודאי ח"ו לומר שהתנא נתכוון להוציא לעז על אותו צדיק, אלא דשנינו (יומא דף ל"ה ע"ב) אמרו עליו על יוסף הצדיק, ככל יום ויום היתה אשת פוטיפר משדלתו בדברים, בגדים שלבשה לו שחרית לא לבשה לו ערבית בגדים שלבשה לו ערבית לא לבשה לו שחרית וכו' נתנה לו אלף ככרי כסף לשמוע אליה לשכב אצלה להיות עמה ולא רצה לשמוע אליה וכו'.

והיינו דאף שאשת פוטיפר היתה מייפה עצמה ומשדלתו בדברים, מ"מ לא הועילה כלום וזה נחשב אצל יוסף כדבר נבזה ונמאס והיה אצלו לגועל להסתכל בה ולא שם לבו כלל אל מעשיה. ויובן ע"פ דברי הרמב"ם (הלכות איסורי ביאה כב, כא) דאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה,

מצוותי תשמרו ועשיתם אותם וגו', ובמדרש (ויק"ר לה, א) אם בחקותי תלכו, הה"ד (תהלים קיט, נט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, אמר דוד, רבנו של עולם בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, הה"ד ואשיבה רגלי אל עדותיך. ותמוה מאוד להיכן רצה דוד המלך לילך, ולמה לא הלך לכתחילה לבתי כנסיות ולבתי מדרשות.

עוד במדרש (ויק"ר לה, ב) אם בחוקותי תלכו הה"ד (משלי ה, לב) ועתה בנים שמעו לי ואשרי דרכי ישמורו. עוד במדרש (שם ד) אם בחוקותי תלכו וגו' חוקים שבהם חקקתי את השמים והארץ שנאמר (ירמיה לג, כה) אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי וכו', וצ"ב.

- מחלוקת המקובלים והחוקרים אם עדיף להלחם עם היצר או להיות פרוש לגמרי מגשמיות -

ואפ"ל בהקדם מה שדיבר בקדשו מרן אאדמו"ר זי"ע (שפע חיים רעד"ר פר' ויחי, מאמר יב) במש"כ הרמב"ם (שמונה פרקים, פרק ו) במחלוקת הפילוסופים והחכמים בדרך עבודת האיש הישראלי, דהפילוסופים סוברים שעיקר העבודה הוא שהאדם ימאס לגמרי ברע עד שלא יוכל לסבול ולא תהיה לו שום משיכה לעניני טומאה ותאוות ושאר דברים האסורים, שכל אלו יהיו מאוסים אצלו בתכלית המיאוס ולא יתאוה אליהם כלל, מפני שעצם התשוקה לרע היא תכונה רעה בנפש. אמנם החכמים חולקים על דרך זו, ולשיטתם אם יתבטל כח המתאוה מן האדם ולא תהיה לו שום תאוה לגשמיות, אזי צדיק מה פעל, דהלא יש לו להשי"ת רבוא רבבן לשמשותיה, מלאכיו עושי דברו באימה וביראה שאין להם שום נסיון ושום מניעה ושום משיכה ותשוקה לתאוות מגונות והבלי עולם הזה, וכל תכלית בריאת האדם הוא שיצטרך ללחום ביצרו ולשבר את הטבע ע"י שיתגבר על תאוותיו ומשיכותיו לרע. והרמב"ם שם הביא מדברי חז"ל (סוכה דף נ"ב ע"א) דכל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו וכו', דמשמע שמדרגה זו חשובה יותר כשצריך להתגבר על יצרו ולהילחם בו, עיי"ש ובהגהות

- הקב"ה חפץ 'במעשיהן של צדיקים' המונעים עצמם מלבוא לידי נסיון -

עפ"י דרכו בקודש יפורש מאמר חז"ל (ב"ר יב, טו) עה"פ (בראשית א, א) בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ וגו', ברא אלוקים ולא אמר ברא ה', מתחילה עלה במחשבה לבראותו במדה"ד ראה שאין העולם מתקיים עמד והקדים מידת הרחמים ושיתפה למידת הדין, והיינו דכתיב (שם ב, ד) ביום עשות ה' אלוקים ארץ ושמים וגו'. ולהנ"ל יש לומר דעפ"י מדת הדין הרי שבהכרח שיהיו לו לאדם קשיים ונסיונות, שיצטרך להלחם עם יצרו במלחמה כבידה ותמידית, ויעבוד את השי"ת על דרך שאמרו חז"ל (אבות ד, א) איזהו גבור הכובש את יצרו. אכן ראה שאין העולם מתקיים, כי ראיתי בני עליה והמה מועטים, על כן שיתף הקב"ה מדת הרחמים להכריע כי גם אם האדם בורח וגם מפני הנסיון, גם זה יחשב וירצה לפניו ית"ש.

ויתבאר בזה גם מ"ד במדרש (ב"ר ב, ה) והארץ היתה תוהו ובוהו וחשך וגו' (בראשית א, ב) אלה מעשיהם של רשעים, ויאמר אלקים יהי אור, אלו מעשיהם של צדיקים, איני יודע באיזה מהם חפץ, כשהוא אומר וירא אלקים את האור כי טוב, הוי אומר במעשיהם של צדיקים חפץ. וכל העובר ישתומם איך יעלה על הדעת שהקב"ה חפץ במעשי הרשעים.

ולהאמור אפ"ל, דמה שאמרו 'מעשיהם של רשעים' אין הכוונה שעושים בפועל מעשה הרשעים ח"ו, אלא דהמדרש דן על הני ב' דרכים שמתהלכים בהם הצדיקים, דישנם אשר כביכול עושים כמעשי הרשעים היינו שנכנסים למקומות החשוכים והנמוכים ביותר, ומביאים על עצמם נסיונות וכו' כי חפצים שיהיו במצב של קושיים ונסיונות ואז יקיימו בעצמם אמרם ז"ל 'איזהו גבור הכובש את יצרו', ופירשו בספה"ק דנקט הלשון 'כובש' ולא לשון הבורח מן יצרו וכדו', כי הבורח היינו שמרחיק עצמו מן כל הארציות ועניני עוה"ז כדי שלא יבא לידי נסיון, לא כן ה'כובש' שעכ"ז שיש לו יצה"ר מתגבר עליו ומכניעו, וזהו הכובש שצריך לכך גבורה מיוחדת להכנס עמו למערכה ולהכניעו. לעומת הצדיקים הללו שנכנסים אל תוך מעשה

וכיון שיוסף היה בר חכים (תרגום, בראשית לו, ג), וכדברי פרעה שאמר לו (שם מא, לט) אין נבון וחכם כמוך, לכן לא היה בלבו שום מחשבת עריות ח"ו ואפילו לא נקודה קטנה ונדנד של תאוה מגונה, וכל פיתויי אשת פוטיפר לא השפיעו עליו אפילו כמלא נימא, וכידוע מה שאמרו צדיקי אמת, דאין דמיון בין צערם וגיעול נפשם בראיית אשה פי כמה מצער קטן בן ח' ימים במילתו.

אלא דעל כן סבר יוסף דכיון שאינו שומע אליה וממאן לה משום שהיא מתועבת ומשוקצת בעיניו, בזה עדיין אינו יוצא ידי שמים, דהרי עיקר העבודה הוא שגם כאשר מתאוה לדבר יתגבר על יצרו, ולא באופן כזה שאין לו שום זיקה ומשיכה לזה. לכן ביקש כדוד המלך שאמר (תהלים כו, ב) בחנני ה' ונסנו, והשפיל עצמו וחשב ותר אחר תחבולות שונות כדי להתגשם קצת שעי"ז יוכל יצר הרע להסיתו לעבירה ויצטרך ללחום עמו ולהתגבר כנגדו לשבר תאוותו ובזה יגרום נחת רוח להשי"ת.

ואתי שפיר דעת החולקים אי מלאכתו ממש או לעשות צרכיו, דאלו ואלו דא"ח ושניהם לדבר אחד נתכוונו, דבאמת היה יוסף עוסק כל עתותיו בתורה, וגם בעת היותו אצל פוטיפר היה מלחש ונכנס מלחש ויוצא (ב"ר פו, ה) וכל מחשבותיו היו בתוה"ק אשר היתה מגנא ומצלא מן החטא (סוטה דף כ"א ע"א), ורק כדי שהיצר יוכל לנסותו, הפסיק מלימודו ונכנס הביתה לעשות מלאכתו וממילא לא הגינה עליו אז התורה מן החטא. וזה גופא הכוונה לעשות צרכיו, שנכנס מתוך כוונה ומטרה שיהיה לו צורך בדבר הזה של אשת פוטיפר והוא יתגבר על יצרו לעשות רצון אביו שבשמים. [וי"ל בזה דרב לשיטתו דס"ל דאין לו לאדם להכניס עצמו לידי נסיון, וכדמצינו בסנהדרין (דף ק"ז ע"א) אמר רב יהודה אמר רב לעולם אל יביא אדם עצמו לידי נסיון, שהרי דוד מלך ישראל הביא עצמו לידי נסיון ונכשל, ולזה ס"ל כאן מלאכתו ממש, ודו"ק]. ובכך נחלקו יוסף והשבטים, שיוסף הכניס עצמו דייקא לידי נסיון כנ"ל, ואילו אחיו השבטים הק' סברו כדעת הפילוסופים דעדיף שלא להכניס עצמו בנסיונות דאל תאמין בעצמך וכו', ועי"ש באריכות.

להציל הרבה ניה"ק להעלותם לשורשם. ועד"ז ביארו בספה"ק הפסוק (ויקרא יט, כג) וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו וגו', דענין הנטיעה היא כי האדמה מלאה בניצוצות קדושים אשר יש להעלותם ולקשרם למקור שרשם, ועל ידי עבודות האדמה בעמל רב בזריעה ונטיעה וכו', וכשכבר גדל האילן ועושה פירות כובש את יצרו ומקיים מצוות ערלה וכן כל המצוות התלויות בארץ, על ידי כן מעלה את ניה"ק לשורש העליון.

וזהו שיטת כל אותם הצדיקים שעסקו בעניני עוה"ז וקיימו הנהג בהם מנהג דרך ארץ, וכן התהלכו והתחברו גם אנשים שפלים ביותר, וכל זה כדי שיבואו לידי נסיונות ובכח גדול יכבשו את יצרם, ומתוך כך יתקיים חיל בלע ויוקיאנו וגו', להחזיר ניה"ק למקומם. אבל רוב הצדיקים חששו מדרך זה, כי דרך העבודה הזאת אינו שייך אלא למורמים מעם אשר ראשם מגיע השמימה ואין להם שייכות לארציות כלל, אבל לרוב עדת בני ישראל אזסור להכניס עצמם לנסיונות ומלחמות כבודות כי מי יודע מה יולד יום, לכך צריך לנוס מכל נסיון וכו'.

- ע"י עסק התורה וקיום המצוות שואבים כל ניצוה"ק מכל המקומות -

ואולם אם ירחיקו מעצמם את המלחמה היאך יקיימו את תפקידם להעלות ניה"ק שהרי כאמור דב"ז תכלית בריאת העולם, אלא שכבר למדונו האור החיים הק' בפרשת יתרו (שמות יט, ה ד"ה ועוד ירמוז) וז"ל, עוד ירמוז סתר עליון, לפי מה שקדם לנו כי ענפי הקדושה נתפזרו בעולם, ואין מציאות להם להתברר זולת באמצעות ישראל, וביותר באמצעות עסק התורה, שהיא כאבן השואבת ניצוציה במקום שהם, ואותם ניצוצי הקדושה גם להם יקרא סגולה, והוא אומרו והייתם קרינן ביה והייתם, פירוש בה"א מלאפו"ם, כי הם יהיו היות סגולה, מכל העמים אשר נפוצו שם, באמצעות התורה, כאמז"ל (זוה"ק ח"ב, דף קפת, ב) וכמו שכתבנו כמה פעמים הדברים במעשה מצרים. ואומרו כי לי כל הארץ, כאן רמז שיש לו סגולה מפזרת בכל הארץ, וזה טעם פיזור ישראל בארבע רוחות העולם, לחזור אחר הסגולה שהיא אבידתם, והנה זולת עוונם של ישראל היו יכולים

הרשעים כאמור, ישנם צדיקים אשר מתייראים מן הנסיונות ובורחים ומתרחקים משמץ של זוהמא וחטא בחששם שלא יבואו חלילה לידי תקלה ומכשול, כי בענותנותם מתייראים מאוד שלא יפלו ח"ו, ועל כן עובדים את הקב"ה רק בבחי' מעשיהם של צדיקים' להרכות בתורה ומצוות כדי לגרש היצר הרע שלא יתקרב אליהם כלל.

וזה ששאל המדרש 'איני יודע באיזה מהם חפץ', רצ"ל האם אמנם נכון הדבר להתקרב למעשה הרשעים כדי שיצטרך לעמוד במלחמה ולכבוש את יצרו בעז וגבורה, על זה פושט המדרש, דממה שנאמר 'יורא אלוקים את האור כי טוב', דאחז"ל (אבות ו, ג) אין טוב אלא תורה, שמעינן 'הוי במעשיהם של צדיקים חפץ', היינו שחפת השי"ת שיעבדוהו בבחי' מעשיהם של צדיקים להתרחק ולברוח מכל ענין רע, ולא להביא עצמו לידי נסיון, כי בדרך הזה יש בה סכנה גדולה עד מאוד לכך לא יוכלו להתנהג בה זו אלא יחידי סגולה שבדור, ומי שאינו עומד בדרגה זו חלילה לו מלהיכנס להביא עצמו לידי נסיון. - תכלית הבריאה להעלות כל הניצוה"ק שנדרחו לבין הקליפות -

ובהעמיק יתר אפ"ל עפי"מ שכתבו בספה"ק דהבוכ"ע ברא העולם ומלואו משום שרצון הטוב להטיב כי על ידי שיקיימו מצוותיו יקבלו השכר לפומא דעבידתא כמ"ש (תהילים קכח, ב) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, ולא יהנו מנהמא דכסופא דבהית לאסתכלי באפיה (ירושלמי ערלה פ"א, הלכה ג'). על כן ברוב טובתו ית"ש לקח ניצוה"ק שיהיו מפוזרים בין הקליפות (בסוד ורוח אלקים מרחפת על פני המים קרי ביה רפ"ח מת), כדי שבאמצעות התורה ומצוות ילקטו בני ישראל הניצוצות הקדושים לרוממם ולהחזירם לשורש הקדושה העליונה. וראה בענין אריכות דברים בספה"ק ערבי נחל (פר' שופטים, דרוש א').

וכל מה שהאדם מתייגע יותר בקושי ועמל בעבודת הקודש מכניע יותר את הקליפות ומוציא מהם יותר ניה"ק, לכן אותם צדיקים מעדיפים ליכנס לתוך גוב האריות של מקום הזוהמא כדי שיהא להם מלחמה כבידה לכבוש את היצה"ר, ובכך יוכלו

עפימ"ד במד"ר (שמו"ר א, ה; תנחומא שמות, ג) דיוסף נקרא על שם הגאולה העתידה. לכך התאוה יוסף לרדת אל תוך הזוהמא ולתקן שמה כל הניצוצות הק', ולכן לעשות צרכיו נכנס, כי ידע שעל ידי שיתקן כל הניצוצות על ידי כן יהיה ה' למלך על כל הארץ, ויחוש עת הגאולה השלימה, אשר יתגדל ויתקדש שמייה רבא. ברם השבטים מיאנו בדרך זו, ופטענו כי אין להלך בדרך סכנה, כי עלול האדם חלילה ליפול עד לשאול תחתיה, אלא עצה אחרת ישנה, והוא כאשר כתב האור החיים הק' על ידי עסק התורה הק' אשר היא כאבן שואבת, וכאשר יעסוק האדם בתורה ובמצוות ועבודת השי"ת, על ידי כן ישאב אליו אל תוך ביתו כל הניצוצות הק' ויעלו אותם אל מקור שורש מחצבתם.

עפי"ז יבואר גם הדין ודברים שהיה בין יוסף ליעקב אבינו ע"ה, כאשר שיכל יעקב את ידיו וינח את ימינו על ימין אפרים, דהנה מנשה הוא היה עוסק בענייני עולם הזה והוא היה הממונה על בית יוסף (ראה ילקו"ש בראשית מא, רמז קמח), והוא הלך בדרכי יוסף אביו שיש לרדת אל עומק השפלות להכניס עצמו לידי נסיון ולהעלות ולתקן משם כל הניצוצות הק'. לא כן אפרים שהוא היה רגיל אצל יעקב בתלמוד (ראה רש"י בראשית מח, א) הוא נקט בדעתו כדעת השבטים הק' דעדיף להתרחק מן הנסיונות, ולהעלות את ניה"ק על ידי עמל התורה. לזה כאשר שיכל יעקב את ידיו אמר יוסף (בראשית מח, יח) לא כן אבי כי זה הבכור, רצ"ל בדרך זו יש לבכר ולבכור ראשונה כי היא מובחר יותר שיכניס האדם לידי נסיון ועל ידי כן לתקן ולהעלות כל הניצוצות הק'.

ועל זה השיב יעקב כנגדו (שם פסוק ט) ידעתי בני ידעתי אולם אחיו הקטן יגדל ממנו, רצ"ל כי הגם שדרכך היא דרך קדוש, אולם לא ניתנה כי אם ליחידי סגולה בני עליה וגדולי עולם, ברם אותם הקטנים והשפלים מה יעשו, על כן בהכרח לנקוט כדעת אפרים והם לא יגדלו אלא ממנו על ידי דרך זו, שיעסקו בתורה ועבודת השי"ת, ועל ידי כן ממילא יזכו לתקן ולהעלות כל הניצוצות הק' כולם.

- ביאור מקראי קודש ומאמרי חז"ל ע"ד הנ"ל -
מעתה יבוארו היטב מקראי קודש דפרשתן,

השגת הדבר בלא פיזור בעולם, אלא בכח עוצם תורתם היו מולכים בכל העולם, ושואבים כל בחינות הקדושות מכל מקום שהם, ובאמצעות החטא תש כוחם וצריכין לרדת שמה לברר הטוב ההוא, עכל"ק. ותו"ד כי אלמלא היו בני זוכים לא היו גולים ממקומם כלל, ואל יתמהו דהיאך היו מעלים ניצוצי הקדושה הפזורים בכל הארצות, כי בכח התורה הק' היו שואבים כל הניצוצות"ק כאבן השואבת, דעל ידי עמל התורה היו יכולים להביא אליהם את הניצוצות הק' ולהעלותם ולתקנם למקור שרשם. ואמנם באשר לא זכינו על כן הוכרחנו לצאת ולסבול בגלות המר הלזה כדי להעלות ניצוצי הקדושה. וזה עפי"ז מ"ש האריה"ק (לקו"ת פר' תצא; שער הגלגולים הקדמה לו) על הכתוב (קהלת ה, ט) אשר שלט האדם באדם לרע לו, שזה שהאומות שולטים על ישראל הוא לרע להם עצמם, כי בזה מתבררים מהם הניצוצות הקדושות וממילא הם מתבטלים. ויש להוסיף (וראה לכ"ק מרן זי"ע בשיעור חורש"י פר' מקץ תשכ"ז) לפי משה שכתבו התוס' (ב"ק דף ל"ח ע"א) דהאדם כולל גם עכו"ם עי"ש, וזה אשר שלט האדם היינו אומות העולם באדם בעם ישראל הקרויים אדם, דבר זה לרע לו.

וי"ל דכל זה נסתבב על ידי חטא הקדמון, הגם שאין לנו שום השגה בזה וכל דברינו הם בגדר פיטפטי דאורייתא, כי אלמלא חטא אדם הראשון לא היה נצרך כלל לעמל וליזע, אלא כשם שיהיה לעתיד לבוא דעתידין אילני סרק שיטענו פירות (כתובות דף קי"ב ע"ב), והיינו שהיה סגוי בכך שבני ישראל יעסקו בתורה ובמצוות, ועל ידי אכילתם מפרי הארץ ומתבואות השדה היו מעלים כל הניצוצות הק' למקומם. ברם כיון שגרם החטא נגזר (בראשית ג, יח-ט) וקוץ ודרדק יצמיח לך וגו' בזיעת אפיך תאכל לחם וגו', כי מעתה בהכרח לו לאדם לעמול ולהתייגע בכל מלאכת האדמה, וכן לקיים כל המצוות התלויות בארץ ועל ידי כן לתקן ולהעלות כל הניצוצות"ק אל מקור שורשם.

- יעקב אבינו חלק על יוסף והורה שעיקר העבודה הוא ע"י עסק התורה וקיום המצוות -
וכאמור דשיטת יוסף הצדיק שהכניס עצמו לידי נסיון כדי ללחום ולהכניע את הרע לגמרי, וי"ל

ואשיבה רגלי אל עדותיך, אמר דוד, רבנו של עולם בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, והיינו שהיה מחשב לילך ולירד אל בין הקליפות להלחם עמם כדי להעלות ולתקן ניצוצי הקדו', אמנם והיו רגלי מביאות אותי לבתי בנסיות ולבתי מדרשות, וכנ"ל כי עבודה זו של לילך למקום הסכנה ולהביא עצמו לידי נסיון יש בכך סכנה גדולה, ולא זו הדרך אשר בו חפץ הבורא ית"ש, שעל ידי עמל התורה ישאבו מהם את ניה"ק וכאמור.

ובהאמור יבוארו גם מקראי הקודש בפר' בהר, דאמר הכתוב וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר, ורמוז לו כאן על מה שהורה לו בהר סיני והייתם לי סגולה, וכנ"ל מהאור החיים הק', דסגולת התורה הק' שהיא כאבן השואבת, שעל ידי עסק התורה הק' יכול האדם לשאוב אליו אל מקומו כל הניצוצות הק', שכאשר והיה אם שמוע תשמעו בקולי שתעסקו בתורה ותקיימו המצוות, הרי שעל ידי כן גופא והייתם לי סגולה מכל העמים, כנ"ל. ואחר שרמוז הכתוב ענין זה הורה מיד על מצות השמיטה ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבת"ה הארץ שב"ת לה' היינו הארציות מעצמה תשוב ותחזור אל הקדושה, ולא יצטרך האדם לעמול ולהתייגע בכל עבודה בשדה, כי אם הוא עצמו ישב ויעסוק בתורה כאדם הראשון קודם החטא. ואמנם אם לא זכה האדם לבחי' זו או אז שש שנים תזרע שדך וגו', ורק על ידי היגיעה והעמל יזכה לתקן ולהעלות הכל.

*

וזה טעם אריכות הגלות, כי הקב"ה מצפה שיעלו ויתקנו כל אותם הניצוצות הק' שנתפזרו לבין האומות, וכאשר יתוקנו הכל או אז יקויים היעוד (ישעי' יא, ט) ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. אכן בעוה"ר היות ולא זכינו לאוקמי שכינתא מעפרא הגלות מתארכת עוד ועוד. ומכל מקום במוחים אנחנו כי כאשר רואה הקב"ה גודל אריכות הגלות, יקיים בעצמו אמרם ז"ל (אבות ב, ה) במקום שאין אנשים השתדל להיות איש, וישלח עזרו מקודש להעלות בעצמו כל ניצוה"ק.

שאמר הכתוב אם בחקותי תלכו וברש"י שתהיו עמלים בתורה, ואת מצוותי תשמרו, שיעסקו בתורה ויקיימו מצוותיו ית"ש, ועל ידי כן ועשיתם אותם, עשיה לשון תיקון, ע"ד (דברים כא, יב) ועשתה את צפורניה, והיינו שעל ידי שיקיימו התורה והמצוות על ידי כן יתקנו ויעלו כל הניצוצות הק' הנקראים אות מהבוכ"ע. ולזה דרשו חז"ל במדרש חוקים שבהם חקקתי שמים וארץ, רצ"ל שזו היתה הכוונה מיד בראשית הבריאה שיוכלו לתקן ולהעלות כל הניצוה"ק גם בלא שיצאו לגלות, והיינו על ידי עסק התורה בלבד כנ"ל.

על זה הסמיכו חז"ל גם הפסוק ועתה בני"ם שמעו לי ואשרי דרכי ישמרו, 'בנים' רומז על עסק התורה הק' וכאשר האריך מרן אאדמו"ר זי"ע בר"ת בעידן רעד"ר הנ"ל (שם אות י"ב ד"ה ויפורש) והביא מש"כ החיד"א (פני דוד, פר' ראה אות ז, ואות יב, ועי' זוה"ק פר' קדושים ח"ג, דף פ"ב ע"ב) דתלמיד חכם העוסק בתורה הוא בבחינת בן, ועם הארץ הוא בבחינת עבד, יעו"ש. ועל זה רמוז הכתוב ועתה בני"ם שמעו היינו לשון אסיפה, וע"ד (שמואל א טו, ד) וישמע שאול את העם. והרמוז בזה שעל ידי עסק התורה יוכלו ללקט נפזרים ולהביא אליהם כל הניצוצות הק' ולא יצטרכו לצאת לגלות לחזר אחריהם. ובאופן כזה ואשרי דרכיו ישמרו.

והמשיך הכתוב שמעו מוסר וחכמו ואל תפרעו ללכת להכנס אל תוך הזוהמא והטומאה, אלא אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום לשמור מוזוזות פתחי ועל ידי ששוקד על התורה ועל העבודה הרי כי מוצאי מצ"א חיים ויפק רצון מה'. רמוז על ענין זה שימצא את ניה"ק שנאבדו ונתפזרו ע"ד דא' במדרש (ב"ר מא, ד) עה"פ (תהלים פט, כא) מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו, והיכן מצאתיו בסדום, כי מציאה שייך על דבר שהיה ונאבד. וז"ש שהניצוצות הק' שנתפזרו ונאבדו על ידי התורה מצא חיים, ויבואו ויתלקטו אליו כל הנפזרים למען יתקנם ויעלם למקור שורשם. ויפק רצון מה', כי כאמור זהו רצון הבורא ית"ש ובאלו הוא חפץ במעשיהם של צדיקים וכנ"ל.

זה שהסמיכו חז"ל את הפסוק חשבתי דרכי

להעביר גילולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון, ויקויים הכתוב (ישעי' ס, יט) והיה לך ה' לאור עולם, בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

יעזור השי"ת ונזכה לקבל עלינו עול מלכות שמים, ויזריח השי"ת ויעלה ויתקן כל הניצוצות הק', לתקן עולם במלכות שד"י וכל בני בשר יקראו בשמך

מפעיה"ק, וח"ר גבריאל גרוסברגר מפעיה"ק).

יום שני פר' במדבר כ"ד אייר: לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה אברהם נ"י בן הר"ר משה בורד מירושלים (בה"ר ישראל מירושלים).

יום ראשון פר' בה"ב י"ז אייר: אחר תפילת ערבית נכנס לביקור בקו"פ הגה"צ רבי יעקב שלמה מייזליש שליט"א אב"ד לימינו, ושהה בקו"פ כמחצית השעה.

יום חמישי פר' בה"ב כ' אייר: לפני תפילת שחרית הדליק מרן שליט"א ב' נרות לרגל יומא דהילולא של הרה"ק המגיד מטשערנאביל זי"ע.

יום שלישי פר' במדבר כ"ה אייר: לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה חיים אלטר נ"י בן הר"ר ישראל אפרים פישל ראטה מבית שמש (בן שלוחא דרבנן הרב משה שמעון מב"ב).

יום שישי פר' בה"ב כ"א אייר: לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה חיים יצחק נ"י בן הר"ר משה וייס מפעיה"ק (ב"ר יוסף

מעט מזעיר ליקוטי שיחות בצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בענייני חג מתן תורה

הגדול הזה, ודור דיעה שהיו אצל משה, ומ"מ הלכו לישון, אלא שרצה הקב"ה להראות, שכמה שמכין האדם א"ע מ"מ ההכנה הראויה זה אינו ביד אדם, ומ"מ בכל זאת אתן התוה"ק, וזה לימוד לכל אחד מישראל בכל הדורות שגם באם לא הכין עצמו בהכנה הראוי, יכול לבסוף לקבל התורה.

האדמו"ר מבערגסאז זצ"ל: בחג השבועות אכן נתרפאו כל החולים, אך אין צריך להמתין עד אז, שהרי צריכים בריאות שנוכל להכין עצמינו. **מרן שליט"א:** אכן, שהרי הכנה למצוה הוא גדולה מהמצוה עצמה, ושפיר צריך שיהיה נתרפאו עוד קודם כל המומים.

האדמו"ר מבערגסאז זצ"ל: ע"י התורה אפשר להגיע לכל המעלות, ראיתי באמרי נועם שמבאר אמאי המתין הקב"ה בנתינת התורה עד דור המדבר, ואמאי לא הקדים לתיתו לאבות הק', ומביא מהרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע, עה"פ וידבר ה' את כל הדברים האלה לאמר אנכי ה' אלוקיך, והיינו שכל התורה כולה הוא הכנה לאנכי ה' אלוקיך, היינו ליראה את ה' ולקבלת עומ"ש, וא"כ האבות הק' היה להם יראת ואהבת ה', בלא התוה"ק, אך לדורות הבאים נצרך התוה"ק כדי שע"ז יגיעו לתכלית הנרצה בעבודת ה'.

מרן אדמו"ר זי"ע אמר שמתחילת התורה פתח 'בראשית ברא' שבתחילה ובראשית צריך להיות בריא. **האדמו"ר מבערגסאז זצ"ל:** היום היה כאן הגריש"ב בן שליט"א, וסיפר מהרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, שפעם הגיע אדם פשוט לבעלזא בימים שקודם חג השבועות, וישבו שם כל הלומדים ולמדו בהתלהבות כהכנה למתן תורה, וחשב ההוא בדעתו למה יגרע אנוכי שאין אני מבין בתוה"ק, וניגש לארון הקודש ובכה בדמעות שלישי, שיחוננו ה' דעת שגם לו יהיה חלק בתהו"ק, והפטיר הרה"ק מבעלזא זי"ע ואמר שהיהודי הזה חיבר ספר המונח בארון ספרים שלי... והיינו שתפילתו מעומקי הלב הועילה לו.

מרן שליט"א: הרה"ק משינאווא זי"ע היה פעם אצל אביו בפרשה שקראו עשרת הדברים (יתרו או ואתחנן), ומרן הד"ח זי"ע היה הבעל קורא, וקראו לעלות עשרת הדברות, ואמר הרה"ק משינאווא שבשעה שקרא אביו מרן הד"ח העשרת הדברות הרגיש ממש כבמעמד הר סיני, הקולות וברקים וכו', ולא היה במציאות שאסבול זאת, לולי שאבי לא קרא העבר"י כדבעי, ובפעם הבאה שקראו עשרת הדברות (בחג השבועות) הכין עצמו לכך, וקראו שוב לעליה זו, ובפעם הזאת כבר לא הרגיש כבפעם הקודמת, ובא להראות שפעמים בלא הכנה אפשר להשיג... **האדמו"ר מבערגסאז זצ"ל:** בספורנו איתא בחלום

מרן שליט"א: להתחיל ללמוד אף פעם אינו מאוחר... **האדמו"ר מבערגסאז זצ"ל:** האוה"ח הק' מאריך שכל מצוה צריך תחילה הכנה, וא"א לקיים מצוה בלא הכנה הראוי קודם לכן, ואם זה בכל מצוה, כ"ש קודם קבלת התורה, הכולל כל התרי"ג מצות, בעינן הכנה יתירה. **מרן שליט"א:** השבוע עלה ברעיוני, להבין הענין שמצינו שישראל ישנו בליל מתן תורה, שעפ"י פשוטו אין לזה הסבר, ואפי' אנשים פשוטים קודם מעמד כזה היו ודאי ניעורים ומצפים לקבלת התורה, ונצטוו היו נכונים ליום השלישי, וכל הבריאה ציפתה ליום

בלשכת הגזית כחצי גורן עגולה, והרי זה מורה על פלג גופא, וחציו השני משלים הקב"ה הכביכול.

מין שליט"א: וזה נרמז במה שאמרו חז"ל עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים, ואיתא מהרה"ק מאפטא זי"ע ומביאו הבנ"י, דמחול מורה על דבר שאין לו סוף, ואם הקב"ה יהיה עם הצדיקים יהיה עיגול שלם, ולא כחצי גורן עגולה.

האדמו"ר מבערגסאז זצ"ל: באוהב ישראל אתא כן גם על מחצית השקל, שכביכול הקב"ה משלים המחצית השני.

ונמצא דבקבלת התורה התאחד הקב"ה עם ישראל וזה הכל נשאר לנצח.

מין שליט"א: קול גדול ולא יסף, ודרשו חז"ל ולא פסק.

השי"ת יעזור שכבר יצאו ידי חובתם, בבריאות השלימה, ולקבל התורה בבריות גופא ונהורא מעליא, להשפיע לבנ"י תורה ושפע רב.

(עם כ"ק האדמו"ר מבערגסאז זצ"ל, כ"ט אייר תשס"ה)

וגדושים מלומדים.

הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע סיפר בגודל מעלת ימי שלשת ימי הגבלה, שפעם היה בעל עגלה פשוט שנכנס לביהמ"ד בעיצומה של שלשת ימי הגבלה, וראה האיך שכולם יושבים ועוסקים בתורה, ולקח גם הוא ספר מהארון וניסה ללמוד, אך כיון שע"ה היה לא הבין הנאמר, והפיל תחינתו לפני הקב"ה, למה יגרע משאר היהודים, וסיים הרה"ק מבעלזא שאכן נתקבל תפלתו, וגדל לת"ח ואף חיבר ספר הנמצא אצלי.

מין שליט"א: בספה"ק האריכו שהכח של מתן תורה הוא נצחי, קול גדול ולא יסף ודרשו חז"ל ולא פסק, והיינו בכל הדורות הבאים.

האדמו"ר מטאלנא: מסופר שהרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע היה פעם בשב"ק בסאדיגורא אצל הרה"ק רבי אברהם יעקב זי"ע.

מין שליט"א: הרי הוא היה מבוגר ממנו.

האדמו"ר מטאלנא: אכן, והוא היה על הדרך ולכן נכנס שם לשבת והיה זה שבת מפורסמת, ורבות סופר על שבת זו כאשר שהו יחדיו הני תרי צדיקים. ובשב"ק בשוה"ט כיבד הרה"ק מסאדיגורא את הרה"ק מטאלנא זי"ע לומר דברי תורה, שכידוע דרכו בקודש להרבות באמירת תורה, ואמר הרה"ק מטאלנא זי"ע: אנו אומרים בהגדה אילו נתן לנו את השבת ולא נתן לנו את התורה דיינו, והיתה כוונתו שדי בעצם השבת ואין צריך גם לומר תורה, ואמרו לו הרי לא נאמר כך אלא ולא קרבנו לפני הר סיני דינו, וענה הטאלנער זי"ע ואמר: 'א גיטע יוד זאגט אנדערשט פון וואס סאיז שטייט...'.

מין שליט"א: כן ידוע על מין הדברי חיים זי"ע שהיה קורא בתורה, והרבה פעמים קרא שלא ככתוב, והיינו

יעקב שראה מראות אלוקים בלא שום הכנה קודם לכן, והיינו שאמור אנכי לא ידעתי, שאילו ידעתי הייתי מכין עצמי.

מין שליט"א: ולכן איתא בבעה"ט סולם (חסר) בגי' סיני, להראות על הנ"ל.

האדמו"ר מבערגסאז זצ"ל: הרה"ק מבלאזוב זי"ע היה פעם בבעלזא אצל הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע, והיה זה בפרשה שקראו עשרת הדברות, וכבדו הרה"ק מבעלזא בקריאת התורה, שהיה כיבוד חשוב בבעלזא, ובעת שקרא העשרת הדברות התלהב ביותר ועשה תנועות וכו', וחשש הרה"ק מבעלזא שהחסידים לא יראו זאת בעין יפה, ופנה אל הסובבים ואמר: חידוש הוא אצלי האיך יכל הרה"ק מבלאזוב להתאפק עד העשרת הדברות...

בבני יששכר איתא שסיני בגי' עפ"י החשבון ס' פעמים י' וכו', בגימ' שישים ריבוא חסר אחת, ונצטרף הקב"ה שיהא שישים ריבוא כמנין בני ישראל, וכע"ז מצינו כי מציון תצא תורה, שהסנהדרין היתה יושבת

מין שליט"א: מתכוננים לחג השבועות...

האדמו"ר מטאלנא: לכן ניתנה שלשת ימי הגבלה.

מין שליט"א: כתיב וירד משה מן ההר אל העם, וברש"י מלמד שלא היה פונה לעסקיו, וכתבו בספה"ק דכי איזה עסקים היה לו למשה, אלא הכל היה לתועלת בני ישראל.

האדמו"ר מטאלנא: איתא מהרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע בטעם הדבר שהוסיף משה יום אחד מדעתו כדי שאכן תהיה קבלת התורה בשב"ק, ואמרתי שהשנה יש שב"ק בתוך שלשת ימי הגבלה, שזהו הכנה ניאותה למתן תורה.

מין שליט"א: אחד מהזכירות הוא מעמד הר סיני, וכדבר הכתוב רק השמר לך ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים וגו' יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב וגו', ודקדקנו מאי הכוונה יום אשר עמדת לפני ה' בחורב, דהרי העיקר הוא לזכור עצם מעמד הר סיני (והארנו בזה בעידן רעוא דרעוין), אך היום עלה ברעיוני, שהכוונה בזה הוא על ההכנה שהיו לבני ישראל קודם מעמד הר סיני, שציוה הקב"ה למשה וקדשתם היום ומחר, וזה צריך לזכור תמיד, את ההכנה שהיה ביום אשר עמדת לפני ה' בחורב, וכהמשך הכתוב 'באמור ה' אלי הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי אשר ילמדון ליראה אותי', שזה היה ציווי הקב"ה למשה בתחילת שלשת ימי הגבלה, ואין הכוונה שנזכור עצם קבלת התורה, אלא ההכנה שהיו לבני ישראל כדי לקבל התורה, שזה שייך בכל דור ודור.

האדמו"ר מטאלנא: מלפנים היה הדרך שבשלשת ימי הגבלה היו בעלי עסקים ובעלי מלאכה עוזבים את מלאכתם ועסקם, והיו הבתי מדרשות מלאים

שהם ראו בתורה יותר ממה שאנו רואים... בפשטות הכוונה שהשבת ניתנה לישראל קודם מ"ת, וז"ש אילו נתן לנו את השבת ובכך היינו משיגים כל התורה כולה.

האדמו"ר מטאלנא: בפולין ובגאליציא נקרא שבת קודם שבועות 'שבת דרך ארץ', לפי שדרך ארץ קדמה לתורה, והיו מקומות כמו ביאלא, שלא אמרו דברי תורה בשבת זו, מהטעם הנ"ל שדרך ארץ קדמה לתורה. זקיני כ"ק האדמו"ר מטאלנא זצ"ל היה אומר בדרך צחות, דרך ארץ בגי' תפילה, והיינו שתפילה קודמת לתורה, שאם רוצים לזכות לתורה צריך להקדים לזה תפילות.

מרן שליט"א: כמאמרם ז"ל הא בלא הא לא קיימי. **האדמו"ר מטאלנא:** צדיקים המליצו על כך שמעתתא בעי צילותא הינו שללימוד התורה צריך צילותא - תפילה מלשון צלותא.

בספה"ק כתבו כמה ענינים על זה שפרשת במדבר יוצא תמיד קודם חג השבועות, ואמרת אף שהשנה אין יוצא כי שבת נשא הוא קודם חג השבועות אך כיון שהוא בתוך שלשת ימי הגבלה וכל שיאת יומין מיניה מתברכין, נחשב כאילו פר' במדבר הוא קודם החג.

מרן שליט"א: מקור הדברים הוא בתוס' (מגילה ל"א ע"ב) דלכן אנו קורים במדבר קודם עצרת כדי שלא להסמיק הקללות שבבחוקתי לעצרת.

האדמו"ר מטאלנא: המגיד מקוזניץ זי"ע מביא שהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע אמר על הא דאיתא במדרש שביום מתן תורה ישנו בני ישראל, וביאר משה להעירם, ולכאורה אין לזה שום הסבר, וביאר הבארדיטשובער זי"ע שהיות ובני ישראל הכינו את עצמם בהכנה ויגיעה עצומה, ולכן נצרכו לאגור כח כדי לקבל התורה במנוחת הדעת. ואמר על כך הקוזניצער מגיד זי"ע שא"כ מה היה הפגם בזה, אלא שהיה להם לסמוך על הקב"ה שהוא יתן בידם מוחין כדי לקבל השגות בקבלת התורה. ובספר תולדות אדם מהרה"ק רבי יהושע מאוסטרובא זי"ע (חותן הדברי בינה מביאלא זי"ע), כותב לולי דמסתפינא אמרתי שאדרכה הם רצו להשיג מוחין גדלות ע"י השינה, וכפי שאיתא מהאריז"ל שישן פעם וראה תלמיד אחד שהוא מלמל בשפתיו, ולאחר שניעור שאלו מה למד, ואמר לו האריז"ל אפי' שמונים שנה לא יספיק להגיד לך מה שהשגתי בשנתי, הרי שבשינה אפשר להשיג השגות גדולות, וזאת רצו להשיג בני ישראל בשנתם.

מרן שליט"א: אמרתי תמיד שזה פלא והפלא על דור המדבר שכל הבריאה עמדו וציפו ליום הזה, והם הלכו

לישון, אלא שמאת הקב"ה היתה זאת להראות שאף אחר שהכין האדם א"ע בהכנה נעלית, שהכינו את עצמם בשלשת הימים, מ"מ צריך לדעת שא"א אכן להגיע להכנה האמתית, וסוכ"ס נצרך להגיע לסיוע מהקב"ה, וב"ה שכוונתי בזה לדברי העבודת ישראל, ואפשר להוסיף עוד שבא להראות שאין סוף להכנה שאפשר לעשות עד לקבל התורה.

האדמו"ר מטאלנא: לכאורה צריך להבין הענין שקורים מגילת רות בשבועות, וכתבו הטעם לפי שמוזכר שם לידתו של דוד המלך שמת בעצרת, ולכאורה בספרים אחרים בכ"ד ספרים כשמואל ומלכים מוזכר הרבה יותר דוד המלך, משא"כ במגילת רות אינו מוזכר כלל רק בסופו ברמז.

מרן שליט"א: הענין בזה כפי דאיתא מספה"ק דכל ענין של מלכות בית דוד בא בהסתר ובהחבא, וזה החל ממעשה דיהודה ותמר, וקודם לכן בכנות לוט, שמזה השתלשל מלכות בית דוד, ולכן היה בכזה אופן, וכפי שדרשו חז"ל מצאתי דוד עבדי והיכן מצאתי בסדום, וכן אח"כ במעשה בבת שבע וכו', והכל הוא הענין לפי שהסט"א והטומאה יודעת שזה הוא הגורם לביטולה מן העולם, לכן הרבה הסט"א להפריע שלא יבוא נשמת משיח בן דוד, ולכן היה מוכרח הכל לבוא הסתר בתוך הסתר, ומשלו משל לאחד שיש לו אוצר גדול וירא הוא מפני הליסטים והגנבים, ומחביאו בין האשפתות ששם לא יחפשו אחריו, ולכן גם קורים מגילת רות ששם מוזכר מעשה דבועז ורות שגם בא הכל בהסתר ובהחבא, והכל מטעם הנ"ל.

ובזה ביאר כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע מה שרואים שכל ענין של חג השבועות הוא מוסתר, דבתורה אינו מוזכר שעצרת הוא יום מתן תורה, ואינו מפורש בתורה אימתי היה מתן תורה, והרי נחלקו בזה חז"ל, אלא לפי שהסט"א והטומאה ארבה ליום זה להפריע שלא יקבלו ישראל את התורה, וזה הענין גם שנפלו עליהם תרדימה, ולכן נעשה הכל בהסתר ובהצנע.

האדמו"ר מטאלנא: ברמב"ן איתא כן על הא דנשא יעקב שתי אחיות, עיי"ש.

האדמו"ר מטאלנא: בחג השבועות הוא האירצייט של הבעש"ט זי"ע, האם כ"ק מרן זי"ע היה מזכיר זאת בדברי תורה בחג השבועות?

מרן שליט"א: הזכירו את הבעש"ט בכל השנה, כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע היה אומר דברי תורה בליל חג השבועות שבו קישר התורה סופה לתחילתה, וכן נביאים לכתובים, ותורה שבע"פ לתורה שבכתב. (עם כ"ק האדמו"ר מטאלנא שליט"א מאשדוד, ב' סיון תשס"ה)

ליטלה יבוא ויטלה, נמצא דהתורה ניתנה לכל אחד ואחד, וניתנה רשות לכל אחד ואחד, אך צריך להיות מוכן ומזומן לכך.

הגר"מ אזרחי: כך נפסק ברמב"ם (הל' ת"ת פ"ג ה"א) כל

הגר"מ אזרחי: שבועות הוא יום הדין...

מרן שליט"א: יום הדין על לימוד התורה, וזה קשה יותר מיום הדין של ר"ה.

באמת שנינו תורה מונחת בקרן זוית וכל הרוצה

שהתורה באנקארט'ירט נישט (התורה לעולם אינה פושטת הרגל)...

הגרב"מ אזרחי: שמעתי זאת ממרן שליט"א בפעם הקודמת שהייתי כאן, וזהו המציאות...

מרן שליט"א: אין לנו שיעור רק התורה הזאת. המציאות הוא שיכולים לראות זאת בחוש, ששלוות החיים ומנוחת הנפש אמיתית יש רק ללומדי תורה, ולא שאר הנאות שבעולם. מלפנים היו יכולים לטעות בזה כשהמציאות היה עניות בעולם וכיוצ"ב, אך כהיום המציאות הוא שיש לאנשים כל טוב עולם הזה, אך שלוות הנפש מהם ולהלאה, שאין להם סיפוק הנפש ושום הנאה אמיתית בעולם.

הגרב"מ אזרחי: ברשות מרן שליט"א אחזור על ווארט שאמרתי, ששאלנו אחד בביאור מאמרם ז"ל (ברכות לה:): רשב"י אומר שבזמן שעושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י אחרים, ושם אמרו הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם, אך רשב"י בעצמו בודאי שהגיע למדריגה זו, והאיך היה שישב י"ב שנים חבוי במערה, והיה בתוך החול כשאף בגדים לגופו לא היה יכול ללבוש אלא שקוע בתוך החול, ואוכל רק חרובים שקשים למעיים, וכי זהו מלאכתו נעשית ע"י אחרים?, וברשות מרן שליט"א אומר מה שתירצתי על כך, שבאם היה בא אחד לרשב"י ומציע לו סכום עתק של ממון, כל הון דעלמא בעבור שיתן לו רגע אחד מהי"ב שנים הללו, וכי היה מסכים לכך?! בודאי שלא, וזאת משום שהיה לו כזה הנאה שא"א להחליף זאת בשום הנאה שבעולם, הוא הגיע לשיא ונצח ההנאה שיכול האדם להשיג, וזהו כדברי מרן שליט"א שאכן זהו ההנאה האמיתית שישנו לאדם בעולם.

מרן שליט"א: הגם שמצינו שאחר שיצא רשב"י מהמערה חזר למערה, ואח"כ אמר משפט של רשעים בגיהנום י"ב חודש, ובדאי אמר זאת על עצמו בענוות קדשו שאין לנו השגה בזה.

הגרב"מ אזרחי: אדרבה אזי הוא הגיע לדרגה עליונה יותר לדרגה של ענוה יתירה.

מרן שליט"א: מצינו לגבי המתענה בשבת (סי' רפ"ח סעיף ג') שאם יש לו הנאה מכך מותר לו להתענות, וכמו"כ זה היה ההנאה של רשב"י...

אפשר עוד לתרץ דהנה באם היה רוצה רשב"י היה יכול להשיג כל הון בעלמא, שאפי' בדורות האחרונים מצינו דרגה זו אצל הצדיקים, כפי שהתבטא פעם מרן הדברי חיים זי"ע איני אוהב כסף ואיני יכול לסבול כסף, אך באם פעם חולף ועובר במחשבתי שאני נצרך לכסף אזי רץ אלי כסף מכל הצדדים כמה שאני צריך. וכמובן הוא היה נצרך לכך בכדי לחלק לצדקה כידוע דרכו בקודש בהפלגת נתינת צדקה, וא"כ כ"ש וק"ו שהיה בחי' הזאת אצל רשב"י, שבאם היה רוצה כסף ושאר הנאות עוה"ז היה יכול להשיג זאת, אלא שכמובן שלא נצרך לזה.

הגרב"מ אזרחי: יש לי ראייה לדברי מרן שליט"א

מי שירצה יבוא ויטול, ואמרתי פעם שהפ'י בזה הוא לא סתם 'רוצה' אלא מי שירצה באמת באמיתיות ליבו זהו יבוא ויטלה.

מרן שליט"א: אמרתי פעם דמצינו (ע"ז ב:): הופיע מהר פארן וזרח משעיר למו מלמד שחזר הקב"ה על כל האומות שיקבלו התורה, וידוע התמיהה דכי באמת רצה הקב"ה שאו"ה יקבלו התורה אתמהה. אלא שבאם לא היה הקב"ה פונה אליהם תחילה היה יכול לצאת קטרוג, שיבוא אחד וירצה לקבל עליו עול תורה ויאמרו לו אינך ראוי לכך, ולפי שרצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, שכל אחד מישראל גם הגרוע ביותר יוכל לגשת אל התורה, שמכיון שרצה הקב"ה לתת התורה לגוים אזי כל אחד מישראל ראוי יותר לכך מכל הגויים.

הגרב"מ אזרחי: דאס איז זייער א ריכטיגע ווארט... ברמב"ם שם כתב בשלשה כתרים נכתרו ישראל, כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות וכו', והנה זה שיש לו כתר כהונה למה הוא זוכה, בזה שהוא כהן, וכן זה שיש לו כתר מלכות הוא מלך, כמו"כ זה שיש כתר תורה, הוא תורה.

מרן שליט"א: תורה אליין, מציאות של תורה... באוה"ח הק' (פר' פנחס עה"פ לפוה וגו') איתא שהפה של לומדי התורה הוא ככלי שרת.

הגרב"מ אזרחי: חזרתי על דברי האוה"ח הק' בפרשת קריעת ים סוף, שבאמת תנאי התנה הקב"ה במעשי בראשית אם יקבלו התורה, וכן היה תנאי על קריעת ים סוף, שהכל היה תנאי אחד, שכל הטבע יהיה משועבד ללומדי התורה.

מרן שליט"א: והים סבר שכיון שעוד קודם מתן תורה אין כח למשה לבקוע הים, ולכן אמר הקב"ה לים שאצל משה שהוא עצם התורה שפיר יש לו כבר הכח.

הגרב"מ אזרחי: הוא מסביר שם שמצינו אצל רבי פנחס בן יאיר שחלק לנהר הגינאי ועוד כהנה, אלא שכל מציאות הטבע משועבד לתורה, וזה היה התנאי שהתנה הקב"ה במעשה בראשית.

באוה"ח הק' (במדבר כא, יז) מקשה דמצינו שאמרו בני ישראל שירה על כל הניסים שנעשו להם במדבר, על קריעת ים סוף וכו' ולמה על קבלת התורה לא אמרו שירה, ומתרץ ששפיר אמרו שירה, שאמרו עלי באר ענו לה יעו"ש. בכל ענין מצא האוה"ח הק' פנימיות הדבר, שבאר כפשוטו הוא מים, אך עיקר מים הוא תורה, והצמא למים הוא גם צמא, אך עיקר הצמאון הוא ללימוד התורה.

מרן שליט"א: מה שיש לו לאדם צמאון למים הוא דוגמא לצמאון האמיתי שיש ללומדי התורה שצמאים לתורה, באם מביטים בהבטה רוחנית על כל עניני עוה"ז, א תורהדיגע בליק זה ענין אחר...

ב"ה העולם מתגדל ומתרחב באיכות ובכמות למעלה מדרך הטבע, בכל מקום ישנו לומדי תורה המתייגעים ועמלים בתוה"ק. כ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע היה אומר

צריך שילמד את בנו גם אומנות, אך מניח אני היינו אני לכשעצמי שפיר בדרגה של איני מלמד את בני אלא תורה. ובזה גם פי' שאברהם אבינו נשבע שלא יקח ממלך סדום מחוט ועד שרוך נעל, שאברהם אבינו פרסם שמו בעולם שצריך להיות דבוקים בהשי"ת, ולא מחוץ לבריאה אלא ע"י הבריאה בעצמה, אך הוא כשלעצמו היה בדרגה יותר עליונה שלא נצרך כלל לענינים גשמיים.

מִרְן שְׁלִיט"א: ישנו חסידישע ווארט על המאמר הנ"ל מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה, כמו שמצינו שאנו מבקשים 'שתהא תורתך אומנתינו', והיינו שהאומנות שלנו הוא ע"י התורה, שבאם זוכה האדם יכול ע"י התורה להשיג הכל, וכדברינו לעיל שכל הבריאה משועבד ללומדי התורה, וצדיקים השפיעו ע"י התורה כל מה שהיו צריכים, ורפאו חולים בזה. כפי שסיפר כ"ק מִרְן אאדמו"ר זי"ע שהיה אצל הרה"ק מאוסטרובצא זי"ע שהיה דרכו כשבאו אליו להזכיר לפניו חולה ושאר הנצרכים לישועה היה אומר הנה כעת אמרתי לפול ואני מקדיש זאת לטובת החולה, וזה היה פועל ישועה, וכן משפיעים הצדיקים פרנסה ע"י התורה, נמצא דהתורה הוא גם אומנות, אלא שסתם בנ"א הולכים לעבוד ולעמול כדי להשיג פרנסה, והצדיק משיג זאת ע"י אומנות התורה.

וזהו הכוונה שתהא תורתך **אומנתינו**. וזהו שאמר ר' נהוראי מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמדו אלא תורה, שהאומנות שלנו הוא ע"י התורה, שגם הוא סבר שצריך ללמדו אומנות, אך יכול לקיים זאת ע"י אומנות התורה.

הגר"מ אזרחי: באם מותר יש לי להביא ראיה ממאמר חז"ל להרה"ק מאוסטרובצא זי"ע, דאיתא בילקוט ודברתם אל הסלע וגו' שנה להם פרק אחד וכו' (ילקוט במדבר סי' תשס"ג), הרי שע"י לימוד התורה אפשר לפעול ישועות.

מִרְן שְׁלִיט"א: דייקתי בזה דהנה רבי שמעון שחולק על ר' ישמעאל שאומר הנהג בהן מנהג דרך ארץ וכו', הוא בעל המימרא שאומר (מנחות צט:): אפי' לא קרא קריאת שמע שחרית וערבית קיים לא ימוש. ולכאורה זהו סתירה. אך רשב"י בא לומר דאה"נ שיוצאים ידי חובה בקריאת שמע פעמיים ביום, אך בכך אי אפשר לגדול כתלמיד חכם, וזהו שאמר 'תורה' מה תהא עליה, שבתורה אין פשרות, שבכדי לגדול לת"ח צריך ללמוד יומם ולילה.

הגר"מ אזרחי: אכן, נכון הדבר. אחד אמר לי תירוץ על קושיא זו בשם כ"ק מִרְן זי"ע, אך מכיון שלא ברור לי התירוץ איני אומר זאת.

מִרְן שְׁלִיט"א: מודפס בדברי תורתו כמה פירושים בענין זה.

(עם הגאון הגדול רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א ראש ישיבת עטרת ישראל, ג' סיון תש"ע)

מדברי חז"ל (ראה ירושלמי ברכות פ"ט, ה"ב) בתלמיד אחד של רשב"י שיצא לחו"ל ונתעשר והיו מתקנאים בו, ויצא עמהם רשב"י לבקעה, ואמר בקעה בקעה התמלאי במעות, ונתמלא כל הבקעה בדינרי זהב, הרי שהיה יכול להשיג זאת, ולמה לא עשה זאת לעצמו, אלא שהיה לו יותר הנאה מזה שלא היה לו הזהובים.

מִרְן שְׁלִיט"א: אך לזה הדרגה צריך להרגיש טעם בתורה.

באמת שונאי בצע היה קשה למצוא אפי' בזמנו של משה רבינו ע"ה.

הרב אברהם גוגיג: זה היה לפני קבלת התורה.

מִרְן שְׁלִיט"א: נחלקו בזה (ע"ז כד:): אם יתרו היה קודם מתן תורה או רק לאחר קבלת התורה.

הגר"מ אזרחי: אך שפיר יש ראייה לדברי מִרְן שליט"א שלמ"ד שהיה לאחר מתן תורה ובכל זאת לא היה שונאי בצע.

מִרְן שְׁלִיט"א: סוכ"ס מצינו שאמרו חז"ל הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם, לפי שאכן דרגה כזו לא ניתנה לכ"א, וצריך להיות בדרגה הזאת, ואין זה בחיצוניות, אלא צריך עבודה פנימית להרגיש אכן שהתורה היא מעל הכל.

הגר"מ אזרחי: שם בגמ' נחלקו רבי ישמעאל ורשב"י, והגמרא אינה אומרת הלכה כרשב"י או כרבי ישמעאל, אלא הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם, שלא מצינו לשון כזה בחז"ל, וגם צ"ב מהו לא עלתה בידם. ואמרתי לתרץ עפ"י ווארט של הגאון אב"ד בריסק זצ"ל, שפירש בזה המשנה בשלהי קידושין. דהנה באמת ההלכה הוא כרשב"י, אלא שיש לפותא בתורה שישנו דרך של הנהגה של לא עלתה בידם, והילפותא הוא מדברי רש"י על דברי ר' ישמעאל שאומר הנהג בהן מנהג דרך ארץ, וברש"י: שאם תבוא לידי צורך הבריות, סופך ליבטל מדברי תורה. והיינו שאם יזקק לאחרים לא יוכל ללמוד, ולכאורה איזה ביאור הוא לדברי ר"י, אלא שגם דברי ר' ישמעאל צריך לפותא שאכן יהיה ואספת דגניך, כי ההלכה צריך להיות באמת כרשב"י, אך סוכ"ס ברא הקב"ה את האדם שיהיה נצרך ל'ואספת דגניך', ולכן ברא הקב"ה כך את עולמו, אך זהו גזירת הכתוב.

יסוד זה מיוסד עפ"י פי' הרב מבריסק זצ"ל על המשנה שם בשלהי קידושין לעולם ילמד אדם את בנו אומנות וכו', ר' נהוראי אומר מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה, וצ"ב הלשון מניח אני כל אומנות, ולמה דייקא ר' נהוראי אמר כך. אלא מצינו שר' נהוראי הוא רבי מאיר, שהיה מאיר עיני חכמים בהלכה, וביאר שר' נהוראי ס"ל שההלכה הוא כרשב"י שצריך ללמוד כל היום, ולכן מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה, אך כיון שהיה הרבה רצו לעשות ולא עלתה בידם, לכן

היום הזה. וממה שעושים היו"ט בחודש סיון יש סמך לזה שהלוחות הראשונות לא נתבטלו לגמרי.

ובפרט על פי הידוע שבכל שנה בחג השבועות נתעורר ענין מתן תורה כמו שהיה בזמן שהיו ישראל במדבר, שבוודאי בכל שנה ושנה מתעורר נתינת הלוחות הראשונות.

מרן שליט"א: קול גדול ולא יסף (דברים ה, יט), ומתרגם ולא פסק... כן מברכים "נותן" התורה, בלשון הווה, כי בכל שנה יש התחדשות קבלת התורה.

בישמח משה (פרשת עקב) מאריך שהיה צד של טובה בשבירת הלוחות, על פי הגמרא (מנחות צט, ב) תני רב יוסף מלמד שהלוחות ושברי לוחות מונחין בארון, מכאן לתלמיד חכם ששכח תלמודו מחמת אונסו שאין נוהגין בו מנהג ביזיון, וביארו המפרשים שם (עיון יעקב) דשבירת הלוחות הוא שגרם לשכחת התורה, ובאם לא נשתברו הלוחות היה כל התורה חקוק בעצמות כל אדם ולא היה נשכח ממנו שום פרט מלימודו. אמנם זה היה גורם שלא היו מרכיבים ללמוד ולחזור ולשנן ולפלפל בתורה, והיה נחסר אז רוב התורה שיש לנו היום, ולכן סיבב הקב"ה את שבירת הלוחות שזה יגרום לשכחת התורה וממילא לריבוי לימוד התורה ביתר שאת.²

אמרתי פעם עוד במה שיש צד של התחזקות בשבירת הלוחות, כי הלוחות הראשונות היו במדרגה גבוהה מאד והמכתב מכתב אלקים, ואם היה נשאר לוחות הללו, אזי בדורות שלנו לא היה לנו הזכות שיהיה לנו שייכות עם התורה, וכיון שעל ידי החטא נשברו הלוחות וכבר נעשה איזה פגם וניתנו הלוחות שניות, בזה נתעורר שכל יהודי בכל מצב ובכל דור יהיה לו שייכות לתורה.

הגר"נ בידרמן: בענין שהזכרנו שמתעורר ענין הלוחות הראשונות, אמרתי עוד, דאמרו חז"ל (ברכות ו, ב) שהמשמח חתן זוכה לתורה שנתנה בחמשה קולות, דהכוונה שזוכה לבחינת לוחות הראשונות, כי הלא הנשים לא היו בחטא העגל ולכן בשמחת חתן וכלה זוכים לזה. ומבואר שפיר לשון הגמרא לתורה

הגר"נ בידרמן: בימים אלו מתכוננים ל"גרויסע חתונה", "יום חתונתו זה מתן תורה" (תענית כו, ב).

כל חתונה אצלנו מקרב את החתונה הגדולה שיהא לעתיד לבוא עם כנסת ישראל כלה קרואה.

מרן שליט"א: לכן מברכים בשבע ברכות, שוש תשיש ותגל העקרה בקיבוץ בניה וכו', כי כל חתונה מקרב את הגאולה. אתערותא דלתתא מעורר אתערותא דלעילא.

הגר"נ בידרמן: חז"ל אמרו שם "יום חתונתו זה מתן תורה וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש", ואמרתי לקשר ב' הדברים, דהנה הלוחות הראשונות אף שנשתברו בגין חטא העגל מ"מ הם נשארו קיימים כי הלא שבירי לוחות מונחים בארון (בבא בתרא יד, ב), וכאשר נזכה בקרוב בימינו לבנין בית המקדש אזי נזכה שוב לאותן לוחות ראשונות. ולזה מבקשים שיבנה בית המקדש ואז ותן 'חלקנו' בתורתך, היינו הלוחות ראשונות. וזהו שאמרו, יום חתונתו זה מתן תורה, והגם שנשתברו הלוחות שקבלנו אז, מ"מ ביום שמחת לבו זה בנין המקדש אז נקבל שוב את אותן הלוחות.

מרן שליט"א: לאחר חורבן בית המקדש נותר לנו לכה"פ התורה שהיא מחיה אותנו ומחזקת אותנו בגלות, ועל ידי לימוד התורה אנו יכולים להשלים כמה מעבודות המקדש כי כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה (מנחות קי, א), וכלי התורה היינו נאבדים לגמרי ח"ו. ויום חתונתו זה מתן תורה, הוא כח המעמיד שלנו עד שיקויים יום שמחת לבו זה בנין בית המקדש לעתיד לבוא.

לעתיד לבוא יושלם ההתקשרות של בני ישראל עם הקב"ה שהתחיל במתן תורה, שאז נעשו בבחינת אירוסין עפה"כ (הושע ב, כא) וארשתיך לי לעולם, ורק לעתיד לבוא יהיה יחוד השלם בבחינת נישואין ככתוב (הושע ב, יח) והיה ביום ההוא נאם ה' תקראי אישי.¹

הגר"נ בידרמן: אמרתי עוד, דלכאורה למה עושים יו"ט שבועות על קבלת התורה בחודש סיון, והלא הלוחות הללו נשתברו, והיו צריכים לעשות היו"ט למחרת יו"כ שאז הביא משה את הלוחות שניות שזה נשאר לנו עד

¹ (צ"ט ע"ב) אשר שברת ושמתם בארון (דברים י ב), תני ר' יוסף כו' מכאן לתלמיד חכם ששכח תלמידו כו'. והנה מבואר במפרשים דשבירת הלוחות גרם לשכחה בישראל... והנה איתא (תנוד"א רבה פי"א) בפסוק (שופטים ה' ח) יבחר אלקים חדשים, דר"ל שבחר השי"ת מן כל עולמו רק חדשים, ר"ל חידושי תורה שהוא חביב על השי"ת מה שמחדשין בתורה יותר מן הכל, עיין שם... והנה כבר אמרו רז"ל (נדרים ל"ח ע"א) פילפול ניתן למשה, ור"ל כמו שאמרו רז"ל במקום אחר (ירושלמי פאה פ"ב ה"ד) דגילה לו השי"ת כל מה שתלמוד ותיק עתיד לחדש, והוא נהג בו טובת עין ומסרה כך לישראל. ואם כן לפי זה אם לא שכחה לא היה מקום לחדש, אם כן השכחה טובה גדולה שגורם חידושין בישראל שחביב לפני השי"ת יותר מהכל... ועל פי זה יתבאר דברי ריש לקיש פעמים שביטולה של תורה, דהיינו השכחה דנראה שהיא ביטולה של תורה, היא יסודה שגורם לחידושי תורה שהיא עיקר תורה ורצון השי"ת דכתב אשר שברת, יישר כוחך ששברת (שבת פ"ז ע"א), דהיינו משום זה דגורם לשכחה שמביא לידי חידושי תורה, ודוק כי נכון הוא בס"ד.

² ראה במדרש (שמו"ר טו, לא): החדש הזה לכם, משל למלך שקדש אשה וכתב לה מתנות מועטות, כיון שבא ללקחה כתב לה מתנות רבות כבעל, כך העולם הזה אירוסין היו שנאמר (הושע ב) וארשתיך לי לעולם, ולא מסר להם אלא הלבנה בלבד, שנאמר החדש הזה לכם, אבל לימות המשיח יהיו נישואין שנאמר (ישעיה נד) כי בוועליך עושיך, באותה שעה מוסר להן את הכל, שנא' (דניאל יב) והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד.

וכן בגמ' (כתובות ע"א, ב) "והיה ביום ההוא נאום ה' תקראי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי אמר רבי יוחנן ככלה בבית חמיה ולא ככלה בבית אביה", ובמהרש"א שם: דבעוה"ז ליכא נישואין עמנו אלא כמו ארוסין שנאמר וארשתיך לי באמונה וגו' אבל בעוה"ב יהיו כעין נישואין והוא כוונת הכתוב שאמר ומלאך פניו הושיעם בעוה"ז בכל צרתם אבל בעוה"ב באהבתו ובחמלתו הוא בעצמו גאלם ואז וינטלם וינשאם דהיינו שיהיה לו נישואין עמנו לעולם.

³ ראה שם דבה"ק: ועוד נ"ל לפרש בהגמרא הנ"ל (מנחות צ"ט ע"א) על פי מ"ש (בפרשת ברכה ד"ה ויתמו) הטעם דהארון של שבירי לוחות הוא בא עמם במלחמה... דהא דריש שם במנחות

אב"ד קרית צאנו נתניה: וכן איתא בקדמונים גם על חורבן בית המקדש, שבאמת לא נחרב אלא נגנז, וזוה דומה בית המקדש למתן תורה.

הגר"נ בידרמן: חתני הרה"ג ר' חיים משה שליט"א אמר לי בשם מרן זי"ע על מה שמבקשים שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך, דלכאורה מה השייכות בין שני הבקשות, וביאר שגם כשיבוא משיח צריכים לעסוק בתורה, ואם משיח יבוא באמצע הסדר בישיבה, לא יפסיקו את הסדר... דגם בשעה שיבנה בית המקדש גם אז ותן חלקנו בתורתך... **מרן שליט"א:** מרן אאדמו"ר זי"ע הסמיך לזה מה דקיי"ל (שבת קיט, ב) אין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבנין בית המקדש, וכן נפסק ברמב"ם (הלכות

שנתנה בחמשה קולות, שהכוונה על לוחות ראשונות, כי הלא הלוחות שניות ניתנו בחשאי (מדרש תנחומא, פר' כי תשא, סי' לא).

הגה"צ אב"ד קרית צאנו נתניה: אפשר לומר עוד על השייכות של מתן תורה לבנין בית המקדש, על פי מה שהאריך פעם מרן שליט"א שכל ענין שבירת הלוחות לא היה בפועל באמת, אלא כדמיון, וכנרמז בפסוק (דברים ט, יז) ואשברם לעיניכם, שרק לעיני בני ישראל היה נדמה שהלוחות נשברו...

מרן שליט"א: איתא כבר בספרים כעין זה.
הגר"נ בידרמן: לכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל (דברים לד, יב), שהיה רק נראה בעיניהם שנשבר.

לא שהיה באמת כן, ולכן אמר תנא לוחות נשברו ואותיות פורחות.

¹ ראה רש"י שם: לעיני כל ישראל - שנשאו לבו לשבור הלוחות לעיניהם שנאמר ואשברם לעיניכם.

¹ מקור הדברים מובא בזוה"ק (פרשת פקודי, ח"ב רמ, ב), וז"ל: תא חזי, אינון אבנין דיסודי ציון וירושלים, חס ושלום דשליטו עלייהו שאר עמין [חס ושלום שהאומות שלטו על אבני יסודות ציון וירושלים], ולא אוקדו לון ולא אתוקדון [לא שרפו אותם ולא שלטה בהם אש], אלא כלהו אתגניזו [כולם נגנזו], וגניז לון קודשא בריך הוא וכל אינון יסודי ביתא קדישא כלהו אתגניזו ולא אתאבידו מנייהו אפילו חד [הקב"ה גנז כל אבני יסודות בית המקדש ולא נאבדה מהם אפילו אבן אחת]. וכד יהדר קודשא בריך הוא ויוקים לה לירושלם על אתרה [כאשר יחזור הקב"ה ויבנה את ירושלים ובית המקדש על מקומם]. אינון יסודי אבנין קדמאי יהדרון לאתרייהו [ישובו אבני היסודות הראשונות למקומם]. ולא ישליט בהו עינא אחרא [ולא תשלוט בהן עין אחרת]. בר בזמנא דיכחול בר נש עינוי בההוא פוכא וימלי עיניה מניה [רק כשיכחול אדם עינוי ימלא אותם בכוך], וכדין יחמי כל אבנין וכל יסודי ירושלם מתקנן על אתרייהו [אז יראה כל האבנים והיסודות מתוקנות במקומם], דלא שליטו בהו שאר עמין [כי לא שלטו בהם העמים], עכל"ק [וראה בשו"ת דברי יציב, חלק ו, מקדש וקדשיו, סימן פז; שם, סימן צא; שפע חיים, דרשות חורש"י תשמ"ג, פרשת צו].

הרב החיד"א בספרו ניצוצי אורות (על הזוה"ק, שם) ציין את המובא בעשרה מאמרות (מאמר חקור דין, חלק א, פרק כו), שהוסיף על דברי הזוה"ק, וז"ל, ואם חומת העיר כך, קל וחומר למקדש עצמו, כי נסתלקו אבני קדש בנס להתנוסס, במקום שאין היד שולטת וכו', והרבה שלוחים למקום, **שדין ושדתין, והם הביאו גלים של אבנים משרפות סיד להשביע עינו של אותו רשע, עכ"ל.**

ובספר עמודיה שבעה (עמוד השלישי, עפר יעקב, סימן יד) הביא מספר היכלות, וז"ל, שלפי האמת לא נחרב בית המקדש, אלא **שלח הקב"ה מלאכים והביאו לבנים ועפר ומשרפות סיד ממקום אחר, להשביע עינו של אותו רשע שבא לחרוב בית המקדש, והמקדש בעצמו נבלע בארץ.** ודע שאף על פי שחרב בית המקדש, שכינה לא זזה משם כנודע וכו', אלא שבעוונותינו הרבים נעלם מעינינו הבנין לפי שעה וזמן הקצוב אצלו ית"ש וכו', ולפי האמת המקדש אינו חרוב, ויעלה לעתיד כמו בראשונה, שלא יהיה בית מקדש חדש אלא הראשון וכו', בשוב ה' את שיבת ציון (תהלים קכו, א), שהקב"ה ישיב לעתיד שיבת ציון ממש כמו שהיה בראשונה וכו'. ועל זה נראה לי שמסיים הכתוב, היינו כחולמים, שדבר זה ממש היה כמו שחולם חלום ורואה בחלומו איזה היזק גדול וצער וכו' ומצטער מאד מאד, ובהקיץ משנתו רואה שהיה מראה בעלמא ושמוח שלא הגיע אליו כזה. כך ממש מגיע לנו בגלות הזה, שאנו בוכין ומצטערין על חורבן ביתינו, וכשישיב ה' את שיבת ציון, שלא יבנה בית מקדש חדש אלא ישוב בנין הראשון, ועין בעין יראו כל אשר יחדיו שזהו הראשון שלא חרב, ודאי יגיע שמחה גדולה אלינו, ולפיכך מסיים הכתוב, אז ימלא שחוק פיננו. עכל"ק, עיי"ש באריכות.

¹ כן האריך מרן שליט"א בנעילת החג שמחת תורה תשע"ג: יש להתבונן בפרשה זו של שבירת הלוחות, שלכאורה פליאה נשגבה עד מאד, כי הנה מקרא מלא דיבר הכתוב בפרשת כי תשא (שמות לב, טז) לגבי הלוחות הראשונות שניתנו בסיני: **"והלוחות מעשה אלוקים המה והמכתב מכתב אלוקים הוא חרות על הלוחות"**, וכן גם מפורש בכתוב פרשת עקב (דברים ט, י) **"ויתן ה' אלי את שני לוחות האבנים כתובים באצבע אלוקים"**, הרי מבואר בכתובים אלה שהקב"ה בכבודו ובעצמו יצר וכתב את הלוחות הראשונות, ואף שאין לנו השגה בעומק הדברים, מ"מ כך כתוב בתורה שהלוחות נעשו ונכתבו בידיו של הקב"ה. ומעתה התמיהה בוקעת ועולה איך יתכן זאת בישראל שלוחות אלו יהיה סופם להישבר תחת ההר, והלא הכתוב מעיד ואומר (ישעיה מ, ח) **"ודבר אלוקינו יקום לעולם"**, וכן כתיב (קהלת ג, יד) **"ידעתי כי כל אשר יעשה האלוקים הוא יהיה לעולם"**, והיינו שבעוד שדבר שנעשה על ידי מעשה יוצר בשר ודם יכול להיות שיהיה סופו להתבטל ולהתכלות, הרי שדבר שנעשה מידי של הבורא ית"ש הוא קיים לעד ולעולמי עולמים ואין שייך בו שום ביטול, וכיון שכן פליאה דעת ממני, כיצד איפוא יתכן שהלוחות הראשונות שהמה "מעשה אלוקים" יהיה סופם לכיליון ולאבדון, אתמהה... יתכן שבחינה זו היה גם בשבירת הלוחות שבאמת מעולם לא נשברו הלוחות ולא נטחנו עד אשר דק, וזאת כיון שכאמור דבר שנעשה ונכתב מידי של הקב"ה אין שייך בו שום שבירה וביטול, אלא שלמול עיניהם של ישראל היה נדמה כאילו שהלוחות נשברו.

ביאור זה מדויק כמין חומר בפסוק **"ואתפוש את הלוחות ואשברם לעיניכם"** כי לכאורה יש לדייק בתיבת 'לעיניכם' שהוא אך למותר, אמנם לדברינו יתבאר היטב, שרק לעיניהם של ישראל היה נראה כאילו נעשה כאן פעולה של שבירת הלוחות, ובעוד שעל פי האמת לא שלטה בו שבירה ונשאר קיים לעד. והוא שאמר כאן הכתוב בסיום התורה **"ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל"**, ופרש רש"י: 'שנשאו לבו לשבור הלוחות לעינינו שנאמר ואשברם לעיניכם', ולפי דרכינו הדברים מבוארים היטב, שאך רק למול עיניהם של ישראל היה דומה שנשברו הלוחות, וכל זה היה להכניס בהם מורא גדול שישבו בתשובה מתוך חרדה וחלחלה שגרמו לשבירת הלוחות הקדושות, אבל כאמור האמת היא שהלוחות מעולם לא נשברו.

¹ ראה כעיי"ז בצל"ח (פסחים פז, ב): ואשברם לעיניכם, תנא לוחות נשברו ואותיות פורחות. עיין רש"י ומהרש"א בחי' אגדות. ולענ"ד נראה דמשה ששיבר הלוחות היה שדן ק"ו ומה פסח שהיא מצוה א' כתיב כל בן נכר וכו', נמצא עיקר הקפיידא היה על כתב הלוחות שהיא התורה אבל לא על גוף גשמיית האבנים, וכיון שהאותיות פרחו למעלה לא שלטה שבירה באותיות רק בגשמיית האבן, ואולי אותן האותיות עצמן חזרו ללוחות שניות. ואולי זה רמז הקב"ה כשאמר למשה [שמות ל"ד, א'] פסל לך וגו' וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שברת. ודוק במה שאמר את הדברים אשר היו וגו', הדברים ההם ממש חזרו מלמעלה ונתהוו על הלוחות השניים, וא"כ לא נשברו רוחניות הלוחות כלל, רק ישראל לא ידעו זה בשעת הזעם וסברו שהיתה שבירה לגמרי, וזהו ואשברם לעיניכם, כלומר לעיניכם היה כאילו שברתם, אבל

חולשא דאורחא, והלא הם באו בתוך ענני הכבוד שיישרו להם הדרכים וכו'. ומסתמא יש בזה מליצה לדורות שלנו שכאשר חלושים אי אפשר לעסוק בתורה...
מין שליט"א: ידוע מהאריז"ל (שער הפסוקים, פרשת בראשית, עה"פ וכל שיח השדה; שם, שמואל ב, סימן יא) שהמדבר היה מקום של קליפות מימות עולם, והעבודה של בני ישראל היה לטהר את המקום¹, ואין זה דבר של מה בכך, ואולי זה היה החולשא דאורחא שלהם באותו היום...
 (עם המחותר הגה"צ רבי נחמן בידרמן שליט"א מלעלוב, כ"ט אייר תשע"ו)

בחצרות קדשינו

רעב, או מפינוי מידי מדירתם" מסביר אחד מגבאי החסד הנמרצים ברגע של הפוגה קלה.

מגבית דחופה

בהתקרב חג השבועות הבעל"ט, הכריזו בעזר לקהל על מגבית מיוחדת למען אחינו ובשרינו כדי להאיר את בתיהם בחג בצל המצוקה.

מצוות הצדקה בערב חג השבועות, מצוה דאורייתא היא (דברים טז, י-יא): "ועשית חג שבועות... ושמחת לפני ה' אלוקיך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי אשר בשעריך והגר והיתום והאלמנה אשר בקרבך...". ונפסק ברמב"ם (הלכות חגיגה ב, יד) "כשיזבח אדם שלמי חגיגה ושלמי שמחה לא יהיה אוכל הוא ובניו ואשתו בלבד וידמה שיעשה מצוה גמורה, אלא חייב לשמח העניים והאומללים שנאמר והלוי והגר והיתום והאלמנה...". כן גם כתב המהרי"ל (מנהגים, הלכות יום טוב) "עיקר שמחת הרגל לשמח את העניים וליתן להם צדקה".

ושיוכל להיות נזהר מטומאת מקדש וקדשיו, אבל מי שמבטל תורה בימי הגלות אזי גם בהליכתו לירושלים ימצא במה לבטל ולהעביר זמנו כמו בהסתכלות גרידא על בית המקדש ועל הכהן גדול וכדומה. ומה רבה תהיה הבושה כאשר האבות הק' יעמדו לתחיה ויביטו עליו ויראו את שפלות ערכו, ובפרט כאשר לא יבין את שיחתם, ולכן חובה על האדם להרבות בלימוד בתורה בכל עת מצוא. ועל זה אנו מבקשים, **שיבנה בית המקדש במהרה בימינו**, אבל גם אז **ותן חלקנו בתורתך**, שלא נבטל זמננו בהסתכלות בלבד על בנין בית המקדש ועל האש של מעלה, או להביט בעבודת הכהנים מתוך מחשבה שבזה לבד נזכה ליראת שמים, אלא גם אז נדע שהעיקר הוא לעסוק בדברי תורה.

¹ ראה בזוה"ק (ח"ב קנז, א): המוליכך במדבר הגדול והנורא, בההוא מדברא שלטא סטרא אחרא, ובעל כרחיה אזלו ישראל עליה ותברו חיליה ארבעין שנין.

ובאור"ח הק' (במדבר לג, א): שהליכת ישראל במדבר היתה לברר ניצוצי הקדושה, שאנס איש הבליעל החונה במדבר השמש, ששם קנה מקומו, נחש שרף ועקרב, ודרכו שם עדת ה' להוציא בולעו מפיו, והוא הטעם שהיו ישראל חונים במקום אחד שנה, ובמקום אחר י"ב שעות, שהוא כפי מה שצריך לבירור הניצוצות שישנם במקום ההוא.

וכן האריכו בזה רבות בספרי הקבלה ובספרי חסידות ואכהמ"ל.

תלמוד תורה ב, ב). ואמר אז שמי שיהיה לו זכיה ימשיך בלימודו גם כשיבוא משיח.

זהו בבחינת "הוא - היה אומר"...

הגר"נ בידרמן: על פי זה מובן שפיר הסמיכות של יום חתונתו זה מתן תורה ויום שמחת לבו זה בנין בית המקדש, שאין ביניהם שום סתירה, וגם בזמן בנין בית המקדש צריכים לעסוק בתורה.

מצינו בגמ' (שבת פו, ב) בחד בשבתא לא אמר להו ולא מידי משום חולשא דאורחא, וזהו פלא דמה היה שייך

המוני אנ"ש נענים לקול שעוותם של אחינו ובשרינו

מהפכת החסד והצדקה בחצר קדשנו בעיצומה, כאשר בעזר לקהל הכניסו שורה ארוכה של מהפכות משמעותיות שמשנות סדרי בראשית בס"ד בכל תחומי הסיוע והצדקה בחצר קדשנו, ובתקופה האחרונה, ממוקדים במפעל החסד בצורה אינטנסיבית בעזרה למקרי מצוקה בקרב אחינו ובשרינו מכל רחבי הארץ, לאחר פניות דחופות שהגיעו למוקד או לאחד מגבאי הצדקה או הרבנים, ומטופלות על ידי הקמת קרנות סיוע ייעודיות לגיוס המשאבים הנצרכים.

על שולחנם של גבאי עזר לקהל הצטברו 15 מקרים דחופים מכל רחבי הארץ, וכל אחד ואחד מהם נמצא בימים אלה בתהליכי סיוע מתקדמים, ומאז חג הפסח שולמו עשרות אלפי ₪ (!) לתשלומים דחופים למצוקות אלו.

"מדובר במקרים מורכבים אשר כל שקל וכל תרומה יכולים פשוטו כמשמעו להציל משפחה שלמה מחרפת

¹ בענין זה סח מרן זי"ע (בשוה"ט ערב יו"כ תשמ"ג): זה היה ענין הציפיה של הצדיקים לביאת המשיח, לפי שאז יוכלו לעסוק בתורה במנוחת הדעת כמו שכתב הרמב"ם (הלכות תשובה ט, ב) וז"ל, ומפני זה נתאו כל ישראל נביאיהם וחכמיהם לימות המשיח כדי שינחו ממלכיות שאינן מניחות להן לעסוק בתורה ובמצות כהוגן וימצאו להם מרגוע וירבו בחכמה כדי שיזכו לחיי העולם הבא לפי שבאותן הימים תרבה הדעה והחכמה והאמת וכו'.

ובעת ביאת המשיח ובנין מקדש העתיד, כל אדם מישראל שהוא בר דעת לא ירוץ לראות בבנין בית המקדש, דקיי"ל (שבת קיט, ב) אין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבנין בית המקדש, וכן נפסק ברמב"ם (הלכות תלמוד תורה ב, ב), וכל שכן שאין מבטלין תורה בשביל הסתכלות בלבד, אלא ימשיך לעסוק בתורה.

ולכן צריכים ללמד ולהזהיר את ישראל, דכשיבוא משיח צדקנו לא יפסיקו ממשנתם לרוץ ולראות אלא ימשיכו בעסק התורה עד שיבואו ענני הכבוד לקחתם לארץ ישראל, וגם בהגיעם לירושלים הבנויה לא יבטלו מן התורה, ואדרבה יסיפו חיל ללמוד בריבוי חכמה ודעת אמת.

ומי שעוסק בתורה בזמן הגלות, יזכה באותו הזמן ללמוד מתוך הרחבה וכמאמרם ז"ל (אבות ד, ט) כל המקיים את התורה מעוני סופה לקיימה מעושר, והקב"ה יחונן אותו דעת להתבונן בעבודת הכהן כדי להרבות ידיעותיו בהלכות עבודה והלכות טהרות

כוללי האברכים 'מרכז התורה' קרית צאנז. בעמל וביגיעה המה מתעלים בתורה ובהוראה ושמים יצא כגדולים אשר בארץ המה. וביום שמחתם ומועדס, יום טוב שבועות הבא עלינו לטובה, זוכים המוני שבט זבולון תומכי התורה, להזכר בזיכרון טוב בקוויטל שמוגש אצל כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, מידי שנה בשנה, עת מקבלים את התורה מחדש.

מוה"ר יודל שפירא הי"ו, מנהל רשת הכוללים 'מרכז התורה' קרית צאנז מוסר כי השנה, היות וחג השבועות חל סמוך לשבת, יוגש הספר 'תמכין דאורייתא' - הקוויטל, לידי כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, בביתו נאוה קודש, ויתברכו כל הנדיבים מפום ממלל רברבן, אבינו רוענו, נשיא ממלכת התורה, כ"ק מרן שליט"א, בכל הברכות האמורות בתורה.

גם מי שעדיין לא שותף, יכול עוד להירשם ולהיפקד בפקודת ישועה ורחמים בזמן נעלה שכזה, בטל: 054-8422012. קביעין כן תהוון בהנהו חבורתא.

כוללי הש"ס: עבידנא יומא טבא לרבנן

בעז"ה ביום ראשון ר"ח סיון הבעל"ט ייערך מעמד מפואר לכבודה של תורה, בהתכנסות עמלי התורה לומדי כוללי הש"ס, כל הלומדים והנבחרים בכוללי הש"ס ברחבי ארה"ק. ברשות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א ובהשתתפות גדולי ישראל ראשי ישיבות ודיינים שליט"א בוגרי המוסד הנאדר בקודש 'כוללי הש"ס'.

המעמד ייערך ברצו"ה לאחר סיום המבחנים במסגרות כוללי הש"ס בהיכל רוזנברג בקרית מלך רב קרית צאנז נתניה.

במהלך הערב יעלה על נס הוקרה והערצה מרובה להאברכים המופלגים בתויר"ש שזכו בסייעתא דשמיא לברך על המוגמר בסיום כל הש"ס גפ"ת בעומדם במחני כוללי הש"ס בהצלחה מרובה. ולעמלי התורה במסגרת 'שלימות בהוראה' שזכו לסיים ולהבחן בהצלחה מרובה כל הלכות שבת טור וש"ע שו"ע הרב ומשנ"ב.

נאומים מיוחדים ישאו הרבנים הגאונים בוגרי כוללי הש"ס הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א רב בית המדרש היכל צבי צאנז ירושלים, הגאון רבי ישראל בונם שריבר שליט"א ראש ישיבת נתיב הדעת וגאב"ד אשדוד, והגאון רבי יחזקאל דרבמדיגר שליט"א רב קהילת חסידי באיאן במודיעין עילית. כשאת המשא המרכזי ישא כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א.

בעזר לקהל מציינים כי "מרגש עד מאד לראות את הערבות ההדדית, בכל מקום ובכל שכבת גיל, ומפעים לראות את הדאגה הכנה של מאות רבות מאנשי שלומנו שדאגת אחיהם היא מנת חלקם, הן בהתגייסות ממשית לסיוע בכל פניה והן בתרומות הגונות למען אחינו ובשרינו".

השליח המיוחד בליל שבועות על יד שריד בית מקדשנו
בליל חג מתן תורה, בזמן שרבבות אלפי ישראל עוסקים בתורה ולא עוצמים עין כהכנה דרבה לקראת קבלת התורה, יעתיר השליח המיוחד של מפעל החסד והצדקה "עזר לקהל" על כלל תורמי מגבית שבועות בתפילה ובתחנונים ובהזכרת כל שם ושם פרטות על יד שריד בית מקדשנו - הכותל המערבי בעיה"ק ירושלים. זו ההזדמנות המיוחדת שלכם לקבל ולקיים את התורה בהידור רב, והשליח של עזר לקהל יגיש כ"מנחת ביכורים" את המצווה המיוחדת הזו מנחה לפני ה', ביום הביכורים אשר בזמן שבית המקדש היה קיים היו מגישים את מנחת הביכורים.

קריאה קדושה לעזרת אחים

גבאי הצדקה של עזר לקהל פונים בזאת בקריאה של חיבה לכל אחד ואחד מאנשי שלומנו בכל רחבי ארץ הקודש, "החובה והזכות מוטלים על כולנו להיות ערבים זה לזה, נא הרימו תרומתכם קודש בעין יפה וברוח נדיבה כי כשאחינו זועקים לעזרה, אנחנו מתייצבים לעזרתם". תורמים 104 ₪ כסגולת הגר"ח פלאג"י זי"ע, ומשלימים עוד 76 ₪ לכיסוי ההוצאות הדחופות, כך שכל אחד לא יפחות מסך 180 ₪ להצלתם של המשפחות הזקוקות לעזרה.

להעברת תרומות ומסירת שמות, פנה אל גבאי הצדקה של "עזר לקהל", או באמצעות המוקד הראשי: 1-700-720-750.

גם השנה לקראת חג השבועות, יוגש בפני הקודש הקוויטל של תומכי רשת הכוללים "מרכז התורה" קרית צאנז

צבי ואתרעי בן ומסר לן אורייתא: כמו בכל שנה ושנה, יזכו כל התורמים והתומכים הקבועים של רשת הכוללים 'מרכז התורה' קרית צאנז, כאיש אחד בלב אחד, להיזכר ולהיפקד בדבר ישועה ורחמים בקוויטל המקודש שיוגש אל מול פני הקודש, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

למעלה מארבע מאות אברכים חשובים גדולי תורה ויראה זוכים להתקדש בקדושת התורה בראש הפסגה, בקרתא קדישא הדין קרית צאנז, בממלכת הפאר רשת

ובדברי אגדה מחובת האברך להתעלות בלימודי הכולל בבחינת המקבל עליו עול תורה ולא מקופיא בעלמא, וסיים ברכה שיזכו הלומדים ללמוד ולסיים מתוך הרחבת הדעת.

כדי להגביר את עיון הלימוד נערך מבצע מיוחד לכתובת הד"ת עד חג השבועות ובו יזכו הכותבים לתוספת מילגה.

אברכי הכולל מלאים שבח קדם יו"ר הנהלת המוסדות הרה"ח ר' מנחם מענדל שווארץ הי"ו, והעומד לימינו הרה"ר משה אהרן שליזנגר הי"ו אשר פועלים לבל יחסר המזג ללא לאות למען כל צרכי הקהילה המוסדות והרחבת גבולי הקדושה בכלל, ולאברכי הכולל בפרט מידי חודש בחודשו מחלקים את המלגה המכובדת בזמנו ובמועדו.

שירו לו שיעור חדש בבית מדרשו בשכונת שפע חיים בבית שמש

ברוב שמחה קבלו אברכי אנ"ש בבית שמש את הידיעה על היוסדו של שיעור תורה נוסף בבית מדרשו בשכונת שפע חיים בעיר.

גבאי בית מדרשו אשר כבוד התורה ולומדיה בראש מעייניהם, אינם נחים לרגע, כאשר זה זמן מה אחר ייסוד קהלתנו הק', פועלים גדולות ונצורות בקרב אברכי אנ"ש, וכעת כאמור נוסד שיעור חדש בספה"ק אור החיים, אשר ידוע גודל מעלת וסגולת לימודו.

השיעור נמסר בטו"ט ודעת מידי ליל שישי על ידי האבר"ך הרה"ר חיים אריה שימון הי"ו, אשר אף דואג לצד הגשמי של השיעור כיאה וכיאות לכבוד לומדי התורה.

תחבורה מאורגנת תצא אי"ה מהערים: ירושלים, בני ברק, טבריה, מודיעין עילית, אלעד, ביתר, לוד, ועוד, כפי שיפורסם בקו כוללי הש"ס, לפרטים נוספים ולבירוים הוועדה המארגנת: 054-8467881. יקר וגדולה יתנו ללומדי ועמלי התורה!

מהנעשה בכולל הוראה בביתר עילית

בהיכל הכולל בביתר המונה כבר קרוב ל-80 אברכים מצוייני, מצויינים בסיפוק רב את תחילת זמן הקיץ בהתחדשות לרגל תחילת לימוד ברכת הפירות לאחר שבסוף זמן החורף סיימו את לימוד כל הלכות שבת במסגרתו נבחנו עשרות אברכים בכמה חזרות נשנות במסגרת "קרן יקצורו" והגיעו לשלימות לדעת על בריו את כל הלכות שבת החמירים התלויים בשערה.

לרגל הסיום נערכה מסיבה רבתית בשילוב סעודת ר"ח ניסן בראשות הדומ"צ הרה"ג ר' אברהם שרגא שטיגליץ שליט"א אשר אף נשא דברים לכבוד המעמד, הנחה את המעמד מנה"ר הרה"ג ר' חיים נתן גלנץ שליט"א, בקשב רב נשמעו דברים ערבים מפי פמ"מ הרה"ג ר' אברהם יודלביץ שליט"א ראה"כ פרושים ביתר שהאריך בגדלותם של האברכים הזוכים לשבת באהלה של תורה ועל זכייתם העצומה לסיים את כל הלכות שבת.

עם פתיחת זמן הקיץ לרגל התחלת לימוד הלכות ברכה"פ נערך שיעור פתיחה מאת הרה"ג ר' פרץ טוביה בינדר שליט"א דומ"צ דקהילתנו בבית שמש, שהאריך הן בדברי הלכה ביסודות והגדרות ההלכה בהלכות אלו,

חצר הקודש צאנו

קרית צאנו נתניה

כסא דברכתא

ברכת מזלא טבא וגדיא יאה שלוחה בזה, קדם האי גברא רבא, משנתו רב ונקי, סיני ועוקר הרים, מורה ודאין, לן בעומקה של הלכה, ה"ה

הרה"ג רבי ישראל פלדמן שליט"א

דומו"צ קהלתנו הק' בברכפלד

לרגל השמחה השרויה במעונו שמחת אירוסים בנו

הבה"ח יהודה נ"י במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב לסבים

הרה"ג ר' יעקב אשר פלדמן שליט"א והרה"ג ר' אלימלך משה שטמר שליט"א

ברכותינו שגורות בזה מקרב הלב, כי יזכה לראות דורות ישרים ומבורכים, מתוך נחת שפע והרחבת הדעת, מתוך סיד"ש ושובע שמחות עד ביאת ינון בב"א

בהזדמנות זו מבקשים בני החבורה להביע הערכתם להנגיד המפו' הרה"ח ר' מנחם מענדל רייך שליט"א שלקח חסות על כל הוצאות המסגרת בסכומים גדולים לע"נ אמו החשובה ע"ה תהי משכורתו שלימה מן השמים.

ברכת תורה מיוחדת להרה"ח ר' אהרן הופמן שליט"א מנהל רשת הכוללים 'מבצר התורה' על הסיוע הרב להצלחת המסגרת.

חלוקה מיוחדת לקראת חג השבועות ע"י קופת השכונה 'רב חסד' פעיה"ק

בימים אלו נערכים גבאי הקופה לקראת המגבית המיוחדת לקראת חג השבועות, כאשר רבני הקופה קוראים בזאת לכל אחד ואחד לנדב לכה"פ 360 ש"ח, עלות החזקת התורה לחלוקות מזון ומחייה בחודש מתן תורה.

תרומות ניתן למסור בעמדות ההתרמה מידי יום שישי בבתי המדרש פעיה"ק, בקופות הצדקה. כמו כן ניתן להרים תרומת קודש בכרטיס אשראי בטל' מס' 09/8610805.

חברת ש"ס

בהתקרב יום ההילולא של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע, פונים בזה בקריאה חשובה מ"חברת ש"ס" להזכיר ולזרז את המזורזין אנ"ש שנמנו לדבר מצוה וקבלו ע"ע ללמוד דפי גמרא עם פי' תוס' במסכתות הש"ס לזכות נשמת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע על מנת לסיימם בצוותא עד יומא דהילולא רבא ט' תמוז הבעל"ט.

בקשה מיוחדת מופנית בזה לכל מי שכבר סיים הלימוד, נא להתקשר ולהודיע בהקדם לטל' מס': 058-3229490, או: 054-8441601.

סיום מסכת סוטה בישיבת היכל התורה פעיה"ק

מעמד רב רושם נערך השבוע יום ד' פר' במדבר כ"ו אייר, כאשר התאספו חלק מתלמידי ישיבת היכל התורה המשתתפים בקביעות מדי יום ביומו בשיעור במסגרת ה'דף היומי' הנמסר ע"י המג"ש הרה"ג ר' אליהו פנחס וידער שליט"א, לרגל גומרה של תורה בסיום מסכת סוטה שנלמדה בחודשים האחרונים ביגיעה עצומה.

סעודת המצוה נחגגה בעיה"ת בני ברק בבית ידידנו הנכבד מוה"ר מרדכי שימון הי"ו אשר בטוב ליבו אירח

רוב תודות נשגרו קדם גבאי בית המדרש אשר אודות פעולם הרבה, כבר זכו להוסיף נדבכים רבים להגדיל תורה ולהאדירה בבית מדרשנו.

חו"ר מבצר התורה בעיה"ק טבריה לומדי מסגרת 'יוצאים להוראה' במבחן אצל גדולי הרבנים

בס"ד לאחר שנות עמל ויגיעה, זכו אברכי מסגרת "יוצאים להוראה" שבכולל מבצר התורה לברך על המוגמר ולהיבחן על כל הלכות שבת אצל גדולי ההוראה שליט"א שהביעו את התפעלותם הרבה משליטתם העצומה של האברכים בכל מקצועות הלכות שבת.

במסגרת זו זכו האברכים משך כמה שנים לחזור על כל מקצועות הלכות שבת כמה וכמה פעמים ע"י חזרות מקיפות עד הלכה למעשה, כאשר מפעם לפעם התקיימו דיונים פוריים בבתי האברכים בשאלות המצויות מהחומר הנלמד.

כעת, משזכו להגיע לידי ידיעת כל הלכות שבת על בוריים, נערך מבחן מקיף בכתב ע"י הגאון ר' פנחס פלדמן שליט"א כאשר חלקו מוקדש לשאלות מעשיות בהם האברכים היו צריכים לכתוב תשובות להלכה, המבחן נערך כשמונה שעות (!), כאשר קודם לכן נערך מבחן בע"פ ע"י הדומו"צ הגאון רבי זאב וקסברגר שליט"א.

כמה ימים לאחמ"כ, נערך מבחן ע"י הגאון ר' יעקב דויטש שליט"א דומו"צ סערט ויז'ניץ בחיפה, שבחן את האברכים מבחן מקיף משי' הראשונים עד הלכה למעשה, כאשר האברכים משיבים מיד בשליפה מדהימה, מיד בסיום המבחן שלח הגאון שליט"א מכתב לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בו הוא כותב: "לא אכלא להעלות בכתב את התפעלותי מהמראה הגדול אשר ראו עיני....".

לאחמ"כ נסעו האברכים להיבחן אצל הדומו"צ הגאון רבי מרדכי ברנט שליט"א כאשר הקשה הרבה שאלות למעשה ובפרט בהלכות שכירות וקבלנות החמורות, כאשר אף הוא לא הסתיר התפעלותו הרבה מההיקף הידיעות הרחב. בסיום המבחן הקדיש כמה דקות להדרכה ללימודי הוראה.

כמה ימים לאחמ"כ נסעו האברכים להיבחן אצל הגאון הגדול רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א דומו"צ בבי"ד זכרון מאיר ורב שכונת קהילות יעקב בב"ב, שבמשך שעה ארוכה בחן את האברכים אחד לאחד תוך שפניו קורנות מנחת מרמת הידע של האברכים.

בענין הקביעות בלימוד ה'דף היומי', עוד הרחיב בענין תפילת השל"ה בער"ח סיון. בסיום נתן שבח והודה לבעל האכסניה אשר באדיבותו אירח את התלמידים בביתו ואשר הוא עומד תמיד לכל צרכי היכל התורה בכל עת ועונה בלב ובנפש חפצה.

אחר ברכהמ"ז קמו הכל לריקוד, והבחורים שיבחו את המג"ש שליט"א אשר מוסר את השיעורים דבר יום ביומו בבהירות נפלאה ומבסירות עד אין קץ מתמסר למען התלמידים ואף בימי שישי ושב"ק. גדול היה המעמד לכבוד התורה ולומדיה.

את התלמידים שהסיבו לסעודה ערוכה בטו"ט כיד המלך לכבוד התורה ולומדיה.

במהלך הסעודה נשא דברים פה מפיק מרגליות הרה"ג ר' יצחק שימון שליט"א מפעיה"ק שהרחיב בפנינים יקרים לכבוד המאורע. אח"כ ערכו הסיום והקדיש שלאחריה אמר בעל האכסניה ויצאו כולם במחול לרגל שמחת התורה.

בעת הסעודה הרבו בניגוני תורה ולאחר שהוגשו עוד מיני מטעמים נשא דברים המג"ש הרב פנחס וידער שליט"א. בדבריו עודד וחזק את התלמידים

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,

הר"ר יחזקאל רייך הי"ו
אב"י בבארא פארק

לרגל השמחה השרויה במעונו

שפחת הכנס בנו

כמר אליהו נ"י

לנועם עול תורה ומצוות

במזל טוב ובשעטומ"צ

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,

הרה"ח ר' חיים יעקב משה קורץ הי"ו
אב"י ביוניאן סיטי

לרגל השמחה השרויה במעונו

שפחת אירוסי בנו

הבה"ח המו"מ בתוי"ש

כמר ישראל מרדכי נ"י

במזל טוב ובשעטומ"צ

עב"ג הכלה תחי

בת הרה"ח ר' ליבוש שווארץ הי"ו

אב"י ביוניאן סיטי

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת

מרת טויבער הי"ו

א' הרב מרדכי הלוי ז"ל

לרגל השמחה השרויה במעונם

שפחת הכנס בנם

כמר מאיר שלום הלוי נ"י

לנועם עול תורה ומצוות

במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב לזקניו

הרב אברהם יהודה טויבער הי"ו - ירושלים

הרב יצחק צבי טויבער הי"ו - מאנסי

למשפ' רייניץ תחי' - פעיה"ק

ולמשפ' מוטצען תחי' - מאנסי

אך ששון ושמחה ישכון באהלם תמיד

פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה